M.A - Part I & II
Sociology Group (vii) Paper XVI
Sociology of Informal Sector

(2 Hours 15 Minutes) [Total M

N.B. : (1) This paper is for **Internal Students**.
(2) Answer any **three** questions.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the issues related to Gender and Caste in the informal sector.

2. Write an essay on street vendors.

3. Examine the rise of service sector in India.

4. Critically examine social clause and labour standards.

5. Write an essay on the response of trade unions to Globalisation.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Co-operatives and Social security
   (b) Economic Liberalisation
   (c) Downsizing
   (d) Out-Sourcing.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) फक्त **नियमित** विद्यार्थ्यांसाठी.
(२) कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. असंघटित क्षेत्रातील लिंगभाव व जातीशी संबंधित समस्यांची चर्चा करा.

२. फेरीवाले (street vendors) कामगारांवर निबंध लिहा.

३. भारतातील सेवा क्षेत्राच्या (service-sector) उदयाचे परीक्षण करा.

४. सामाजिक कलमे (social clause) व कामगांराचा दर्जा (labour standard) यांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

५. जागतिकीकरणाला कामगार संघटनाकडून मिळत असलेल्या प्रतिसादावर निबंध लिहा.

६. कोणतेही **दोन**वर टीपा लिहा :-
   (अ) सहकार व सामाजिक सुरक्षा
   (ब) आर्थिक उदारीकरण
   (क) कामगार कपात
   (ड) काम बाहेर देणे (कंत्राटीकरण).

.....

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) Paper VII
Religion & Society

Con. 1632–13. **BN–775.**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Explain the interdisciplinary approach of Religion in the Indian context.

Explain in detail Main components of religion.

Discuss functional interpretation of religion.

Give an overview on regional and Sanskritic Hinduism in India.

Write an essay on the role of symbols in religion with examples.

Write short notes any **two** of the following :–
(a) Belief
(b) Tribal Religions
(c) Functions of Religion
(d) Karl Jung's Views on Religion.

Write a detailed note on Impact of Globalisation on Indian religion.

Explain the views of Dr. B. R. Ambedkar and Jotiba Phule on the ongoing debate on religions conversion in India.

(मराठी रूपांतर)

:शाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

मित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

ना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

भारताच्या संदर्भात धर्माबाबतच्या आंतरविद्याशाखीय दृष्टीकोनाचे स्पष्टीकरण द्या.

धर्माबाबतचे मुख्ये घटक स्पष्ट करा.

धर्मासंबंधीच्या कार्यवादी विवेचनाची चर्चा करा.

भारतातील प्रादेशिक आणि सांस्कृतिक हिंदुत्त्ववादाचा आढावा घ्या.

धर्मातील प्रतिकांच्या भूमिकेवर सोदाहरण चर्चा करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) श्रध्दा
(ब) आदिम धर्म
(क) धर्माची कार्ये
(ड) कार्ल जंग याचे धर्मविषयक विचार.

७. जागतिकीकरणाचा भारतीय धर्मावर पडलेला प्रभाव यावर सविस्तर टीप लिहा.

८. डॉ. बी. आर. आंबेडकर आणि महात्मा जोतीबा फुले यांच्या भारतातील धर्मांतराबाबतच्या दृष्टीको चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part II
Sociology Group (ii) Paper VIII
Sotology of Social movement
April 2

ws Feb. 2013-(c) 60

Con. 1639–13. **BN–9469**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define social movement. Explain its characteristics and functions in detail.

2. Critically evaluate the Relative Deprivation theory **or** Resources Mobilisation theory.

3. Critically evaluate the Dalit Movement in India.

4. Discuss the emergence and concerns of Tribal Movement in India.

5. Bring out the distinction between reform and revolution.

6. Write short notes any **two** of the following :–
   (a) Social movement and Political Party
   (b) Power
   (c) Leadership
   (d) Women's Movements.

7. Discuss 'Justice' as a major theme in Social Movement.

8. Explain the impact of Globalisation on Indian Social Movement.

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक चळवळीची व्याख्या द्या आणि तिची वैशिष्ट्ये आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

२. सामाजिक चळवळीच्या संदर्भातील सापेक्ष वंचितता सिध्दांत किंवा साधन सामुग्रीची गतिशीलता सिध्दांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

३. भारतातील दलित चळचळीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

४. भारतातील आदिवासी चळवळीच्या वाढीची आणि परिणामांची चर्चा करा.

५. सुधारणा आणि क्रांती यातील फरक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) सामाजिक चळवळ आणि राजकीय पक्ष
   (ब) सत्ता
   (क) नेतृत्त्व
   (ड) स्त्रीयांच्या चळवळी.

७. सामाजिक चळवळीच्या 'न्याय' हा गाभा आहे याची चर्चा करा.

८. भारतातील सामाजिक चळवळीवरील जागतिकीकरणाच्या प्रभावाचे स्पष्टीकरण द्या.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
Sociology Group (ii) paper V -
Industry, labour & society

Con. 1064-13.

For External Students] (3 Hours) [Total Mar 31

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) [Total Mark

4/05/20

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions (from Q Nos. **1** to **6**). Do **not attempt** Q. Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Analyse the impact of industry on social institutions with reference to family, kinship and caste.

2. Describe the evolution of industries and labour force in India.

3. Discuss the changing features of formal organization.

4. Outline the relationship between work and alienation.

5. Explain the structure of labour market and the factors influencing it.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Gender and technology.
   (b) Flexible Specialization.
   (c) Trade Unions and Politics.
   (d) Voluntary Retirement Scheme.

7. Examine the nature of industrial conflict and methods of conflict resolution.

8. Elaborate on the evolution and growth of trade unions in India.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण :

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र. क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक संस्थांवरील उद्योगाच्या परिणामांचे कुटुंब, नातेसंबंध आणि जात यांच्या संदर्भाने पृथःक्करण करा.

२. उद्योगधंदे व कामगार यांचे भारतातील विकासासंदर्भात वर्णन करा.

३. औपचारिक संघटनेची बदलत्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

४. काम आणि अलगीकरण या दोहोंतील सहसंबंधाची रुपरेषा तयार करा.

५. कामगार बाजाराची रचना आणि तिच्यावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) लिंगभाव आणि तंत्रज्ञान.
(ब) लवचिक विशेषीकरण.
(क) कामगार संघटना आणि राजकारण.
(ड) स्वेच्छा निवृत्ती योजना.

७. औद्योगिक संघर्षाचे स्वरुप सांगून, संघर्ष मिटविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.

८. भारतातील कामगार संघटनांची उत्क्रांती आणि विकास याबाबत आढावा घ्या.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) P - X
Anthropology of Indian Soc

Con. 4473–13.

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

StudentBounty.com

N.B. (1) **External** students should attempt any **four** questions.
(2) **Internal** students should attempt any **three** questions from Q. Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the emergence of anthropology as a New discipline in colonial India.

2. Write an essay on social, regional and linguistic diversity in India.

3. Explain tribe in the Indian context and bring out the social and demographic profile of tribes in India.

4. Discuss the major cultural streams that have shaped Indian Society.

5. Bring out in detail, the complex relationship between Anthropology and History.

6. Write short notes on any **two** :—
   (a) Sociology and anthropology
   (b) Popular culture
   (c) Indological sources of study
   (d) Demographic profile of tribes in India.

7. Write a brief note on post-colonial perspectives in anthropology.

8. Evaluate the debate on the use of native categories in anthropology in India.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय मानवंशशास्त्राचा उदय व विकास याचे वसाहतकाळाच्या संदर्भात चर्चा करा.

२. भारतात सामाजिक प्रादेशिक व भाषा यातील विविधता कसे दिसून येतो यावर निबंध लिहा.

३. भारतात आदियजमात कोणते पाया स्पष्टीकरण द्या आणि त्याचे सामाजिक व लोक संस्थेचे स्वरूप दर्शवा.

४. मानववंशशास्त्र व इतिहास यातील परस्पर संबंधात अडचणी आहे, चर्चा करा.

५. भारतातील समाज व संस्कृतीचा आकार देण्यात संस्कृतीचे मुख्य प्रवाह (Stream) कोणते याचे स्पष्टीकरण द्या.

६. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) समाजशास्त्र आणि मानववंशशास्त्र
(ब) लोकप्रिय संस्कृती
(क) भारतीय समाजा अध्ययनाचे स्रोत
(ड) भारतीय आदिय लोकसंख्येचे स्वरूप.

७. मानववंशशास्त्र याचे वसाहतकाळा नंतर चे दृष्टिकोन यावर टीप लिहा.

८. भारतातील मानववंशशास्त्रातील स्थानिक वर्गी करणाबाबत जे वादविवाद उपयोगात आणले जातात याचे टीकात्मक विवेचन करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part I & II
Sociology Group (1) Paper - IV April 2013
Perspect on Indian Society

AGJ 1st half (g) 49

Con. 1048-13. **BN–9376**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **two** questions from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Do not use **separate** answer books for **each** section.

Section I

1. Write an essay on diversity in Indian Society and explain the nature of synthesis.

2. Explain Ghurye's views on the caste system in India.

3. Examine Dumont's views on Hierarchy.

4. Write a note on the Dalitist approach to the study of Indian Society.

Section II

5. Explain the major problems of Nomadic and Denotified tribes in India.

6. Discuss the impact of liberalization on changing urban and rural communities in India.

7. Briefly review the major points that have emerged in the current debates in Sociology in India.

8. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Patrick-Geddes on Urban Ecology
   (b) Annihilation of Caste
   (c) Secularism
   (d) Industrialisation.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून **दोन** प्रश्न सोडवा. एकूण **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(३) **प्रत्येक** विभागासाठी **वेगळी** उत्तरपत्रिका वापरू नये.

विभाग १

१. भारतीय समाजाच्या संदर्भात विविधता आणि एकीकरण यावर निबंध लिहा.

२. घुर्ये यांचे जातीविषयीचे विचार सविस्तर स्पष्ट करा.

३. डयुमाँचा श्रेणीबद्धता विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

४. भारतीय समाजाच्या अभ्यासामधील दलित दृष्टिकोनावर टीप लिहा.

विभाग २

५. भटक्या आणि विमुक्त जमातीच्या प्रमुख समस्यांची चर्चा करा.

६. ग्रामीण आणि शहरी समाजात परिवर्तन घडून येण्यामध्ये उदारीकरणाचा झालेला परिणाम याबाबत चर्चा करा.

७. भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या प्रमुख मुद्यांचा आढावा घ्या.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन**वर थोडक्यात टिपा लिहा :-
   (अ) पॅट्रीक गिडीज व शहरी पर्यावरण
   (ब) अनिहिलेशन ऑफ कास्ट (Annihilation of Caste)
   (क) धर्मनिरपेक्षता
   (ड) औद्योगिकीकरण.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A - part - I & II
Sociology Group (ii) Paper - VI
Environment & Society,

Con. 996–13.

StudentBounty.com

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks :**

N.B. (1) **External students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. **Do not** attempt Questions Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the concepts 'Environment and Ecology'. Elaborate the factors responsible for changing Human-Nature Relationship.

2. Critically evaluate Beck's ideas on Risk Society.

3. Elaborate the causes and consequences of global warming and pollution.

4. What do you mean by Anti-dam Struggle in India ? Highlight the main issues raised by them.

5. Explain in detail the various ways in which depletion of resources is taking place and its impact on local communities.

6. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Cultural ecology.
   (b) Marxist perspective on environment.
   (c) Ecofeminism.
   (d) Conservation of parks.

7. Define sustainable development and discuss use of appropriate technology as an alternative to sustainable development.

8. Critically evaluate the perspectives of environmental determinism and possibilism.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण : १००
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. पर्यावरण व परिस्थितीकीशास्त्र, यांचे स्पष्टीकरण द्या. मानव आणि निसर्ग यांच्यातील बदलांसाठी कोणते घटक जबाबदार आहेत, याचा आढावा द्या.

२. बेकच्या धोकादायक समाजावर (Risk Society) असणारे विचार यावर टिकात्मक मूल्यमापन करा.

३. जागतिक तापमान बदल व प्रदूषण याला जबाबदार कारणे व परिणामांची मीमांसा करा.

४. धरण विरोधी लढा म्हणजे काय ? भारतात झालेल्या धरण विरोधी लढ्यात मांडलेल्या प्रमुख प्रश्नांवर प्रकाश टाका.

५. स्थानिक साधनसामग्रीचा ऱ्हास कोणकोणत्या मार्गाने होत आहे आणि त्याचा स्थानिक समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) सांस्कृतिक पर्यावरण.
(ब) पर्यावरणाबाबत मार्क्सवादी दृष्टिकोन.
(क) पर्यावरणीय स्त्रीवादी.
(ड) सार्वजनिक उद्यानांचे संरक्षण.

७. चिरंजीवी विकास याची व्याख्या द्या. योग्य तांत्रिक व्यवस्था हा एक चिरंजीवी विकासाचा पर्यायी मार्ग कसा आहे, यावर चर्चा करा.

८. पर्यावरणीय निर्णायकवादी व शक्यतावादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक विवेचन करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) P - XV
Population & society

AGJ 1st half (f) 24

Con. 987-13.

Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Ma**

External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **three** questions from Q Nos. **1** to **6**.
(2) Attempt **one** more question from Q. No. **7** and **8**.
(3) In all **External Students** should attempt **four** questions.
(4) **All** questions carry **equal** marks.

1. Critically examine any two Population theories in understanding population issue.

2. Explain the relationship between caste, class and religion and population.

3. Write an essay on population growth and development.

4. Discuss how growing population has affected environment.

5. Critically evaluate population policy of Government of India.

6. Write short notes on any **two** :–
   (a) Sex-ratio in India
   (b) Census
   (c) Population growth and urban planning
   (d) Population growth and poverty.

7. Explain fertility, mortality and migration as three components of population.

8. Explain major consequences of population growth.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **७** व **८** पैकी अजून **एक** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** एकूण **चार** प्रश्न सोडवावे.
(४) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(५) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. लोकसंख्या समस्या समजवून घेण्यासाठी लोकसंख्याविषयी कोणत्याही दोन सिद्धातांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

२. लोकसंख्येचा जाती, वर्ग व धर्माशी संबंध स्पष्ट करा.

३. लोकसंख्या वाढीचा विकासावर होणारा परिणाम यावर निबंध लिहा.

४. लोकसंख्या वृद्धीचा पर्यावरणावर कसा परिणाम झाला आहे याची चर्चा करा.

५. भारत सरकारच्या लोकसंख्या धोरणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

६. खालीलपैकी कोणतेही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) भारतातील लिंग प्रमाण
(ब) जनगणना
(क) लोकसंख्या वृद्धी व नगर-नियोजन
(ड) लोकसंख्या वृद्धी व द्रारिद्र्य.

७. जन्म, मृत्यु व स्थलांतर या तीन मुख्य घटकांच्या विशेष संदर्भात लोकसंख्येचे विश्लेषण द्या.

८. भारतातील लोकसंख्या वाढीच्या प्रमुख परिणामांची चर्चा करा.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A - Part I & II
Sociology Group (iii) Paper XIX Sociology of Informal Sector
April 2013

A(9) 1st half (g) 24
Con. 1003-13.

98

(2 Hours 15 Minutes) [Total M

StudentBounty.com

N.B. : (1) This paper is for **Internal Students**.
(2) Answer any **three** questions.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the issues related to Gender and Caste in the informal sector.

2. Write an essay on street vendors.

3. Examine the rise of service sector in India.

4. Critically examine social clause and labour standards.

5. Write an essay on the response of trade unions to Globalisation.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Co-operatives and Social security
   (b) Economic Liberalisation
   (c) Downsizing
   (d) Out-Sourcing.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) फक्त **नियमित** विद्यार्थ्यांसाठी.
(२) कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. असंघटित क्षेत्रातील लिंगभाव व जातीशी संबंधित समस्यांची चर्चा करा.

२. फेरीवाले (street vendors) कामगारांवर निबंध लिहा.

३. भारतातील सेवा क्षेत्राच्या (service-sector) उदयाचे परीक्षण करा.

४. सामाजिक कलमे (social clause) व कामगांराचा दर्जा (labour standard) यांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

५. जागतिकीकरणाला कामगार संघटनाकडून मिळत असलेल्या प्रतिसादावर निबंध लिहा.

६. कोणतेही **दोहो**वर टीपा लिहा :-
   (अ) सहकार व सामाजिक सुरक्षा
   (ब) आर्थिक उदारीकरण
   (क) कामगार कपात
   (ड) काम बाहेर देणे (कंत्राटीकरण).

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) Paper VII
Religion & Society

Con. 1632–13. **BN–775.**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Explain the interdisciplinary approach of Religion in the Indian context.

Explain in detail Main components of religion.

Discuss functional interpretation of religion.

Give an overview on regional and Sanskritic Hinduism in India.

Write an essay on the role of symbols in religion with examples.

Write short notes any **two** of the following :–
(a) Belief
(b) Tribal Religions
(c) Functions of Religion
(d) Karl Jung's Views on Religion.

Write a detailed note on Impact of Globalisation on Indian religion.

Explain the views of Dr. B. R. Ambedkar and Jotiba Phule on the ongoing debate on religions conversion in India.

(मराठी रूपांतर)

:शाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

मित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

ना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

भारताच्या संदर्भात धर्माबाबतच्या आंतरविद्याशाखीय दृष्टीकोनाचे स्पष्टीकरण द्या.

धर्माबाबतचे मुख्ये घटक स्पष्ट करा.

धर्मसंबंधीच्या कार्यवादी विवेचनाची चर्चा करा.

भारतातील प्रादेशिक आणि सांस्कृतिक हिंदुत्त्ववादाचा आढावा घ्या.

धर्मातील प्रतिकांच्या भूमिकेवर सोदाहरण चर्चा करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) श्रध्दा
(ब) आदिम धर्म
(क) धर्माची कार्ये
(ड) कार्ल जंग याचे धर्मविषयक विचार.

७. जागतिकीकरणाचा भारतीय धर्मावर पडलेला प्रभाव यावर सविस्तर टीप लिहा.

८. डॉ. बी. आर. आंबेडकर आणि महात्मा जोतीबा फुले यांच्या भारतातील धर्मांतराबाबतच्या दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part I & II
Sociology Group (ii) Paper VIII April 2013
Sotology of Social movement

ws Feb. 2013-(c) 60

Con. 1639–13. **BN–9469**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define social movement. Explain its characteristics and functions in detail.

2. Critically evaluate the Relative Deprivation theory **or** Resources Mobilisation theory.

3. Critically evaluate the Dalit Movement in India.

4. Discuss the emergence and concerns of Tribal Movement in India.

5. Bring out the distinction between reform and revolution.

6. Write short notes any **two** of the following :–
   (a) Social movement and Political Party
   (b) Power
   (c) Leadership
   (d) Women's Movements.

7. Discuss 'Justice' as a major theme in Social Movement.

8. Explain the impact of Globalisation on Indian Social Movement.

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक चळवळीची व्याख्या द्या आणि तिची वैशिष्ट्ये आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

२. सामाजिक चळवळीच्या संदर्भातील सापेक्ष वंचितता सिध्दांत किंवा साधन सामुग्रीची गतिशीलता सिध्दांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

३. भारतातील दलित चळचळीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

४. भारतातील आदिवासी चळवळीच्या वाढीची आणि परिणामांची चर्चा करा.

५. सुधारणा आणि क्रांती यातील फरक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) सामाजिक चळवळ आणि राजकीय पक्ष
   (ब) सत्ता
   (क) नेतृत्त्व
   (ड) स्त्रीयांच्या चळवळी.

७. सामाजिक चळवळीच्या 'न्याय' हा गाभा आहे याची चर्चा करा.

८. भारतातील सामाजिक चळवळीवरील जागतिकीकरणाच्या प्रभावाचे स्पष्टीकरण द्या.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
Sociology Group (ii) paper V -
Industry, labour & society

Con. 1064-13.

For External Students] (3 Hours) [Total Mar

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) [Total Marks

4/05/20

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions (from Q Nos. **1** to **6**). Do **not attempt** Q. Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Analyse the impact of industry on social institutions with reference to family, kinship and caste.

2. Describe the evolution of industries and labour force in India.

3. Discuss the changing features of formal organization.

4. Outline the relationship between work and alienation.

5. Explain the structure of labour market and the factors influencing it.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Gender and technology.
   (b) Flexible Specialization.
   (c) Trade Unions and Politics.
   (d) Voluntary Retirement Scheme.

7. Examine the nature of industrial conflict and methods of conflict resolution.

8. Elaborate on the evolution and growth of trade unions in India.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण :

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र. क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक संस्थांवरील उद्योगाच्या परिणामांचे कुटुंब, नातेसंबंध आणि जात यांच्या संदर्भाने पृथःक्करण करा.

२. उद्योगधंदे व कामगार यांचे भारतातील विकासासंदर्भात वर्णन करा.

३. औपचारिक संघटनेची बदलत्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

४. काम आणि अलगीकरण या दोहोंतील सहसंबंधाची रुपरेषा तयार करा.

५. कामगार बाजाराची रचना आणि तिच्यावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) लिंगभाव आणि तंत्रज्ञान.
(ब) लवचिक विशेषीकरण.
(क) कामगार संघटना आणि राजकारण.
(ड) स्वेच्छा निवृत्ती योजना.

७. औद्योगिक संघर्षाचे स्वरुप सांगून, संघर्ष मिटविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.

८. भारतातील कामगार संघटनांची उत्क्रांती आणि विकास याबाबत आढावा घ्या.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) P - X
Anthropology of Indian Soc

Con. 4473–13.

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N.B. (1) **External** students should attempt any **four** questions.
(2) **Internal** students should attempt any **three** questions from Q. Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the emergence of anthropology as a New discipline in colonial India.

2. Write an essay on social, regional and linguistic diversity in India.

3. Explain tribe in the Indian context and bring out the social and demographic profile of tribes in India.

4. Discuss the major cultural streams that have shaped Indian Society.

5. Bring out in detail, the complex relationship between Anthropology and History.

6. Write short notes on any **two** :—
   (a) Sociology and anthropology
   (b) Popular culture
   (c) Indological sources of study
   (d) Demographic profile of tribes in India.

7. Write a brief note on post-colonial perspectives in anthropology.

8. Evaluate the debate on the use of native categories in anthropology in India.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय मानवंशशास्त्राचा उदय व विकास याचे वसाहतकाळाच्या संदर्भात चर्चा करा.

२. भारतात सामाजिक प्रादेशिक व भाषा यातील विविधता कसे दिसून येतो यावर निबंध लिहा.

३. भारतात आदियजमात कोणते पाया स्पष्टीकरण द्या आणि त्याचे सामाजिक व लोक संस्थेचे स्वरूप दर्शवा.

४. मानववंशशास्त्र व इतिहास यातील परस्पर संबंधात अडचणी आहे, चर्चा करा.

५. भारतातील समाज व संस्कृतीचा आकार देण्यात संस्कृतीचे मुख्य प्रवाह (Stream) कोणते याचे स्पष्टीकरण द्या.

६. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) समाजशास्त्र आणि मानववंशशास्त्र
(ब) लोकप्रिय संस्कृती
(क) भारतीय समाजा अध्ययनाचे स्रोत
(ड) भारतीय आदिय लोकसंख्येचे स्वरूप.

७. मानववंशशास्त्र याचे वसाहतकाळा नंतर चे दृष्टिकोन यावर टीप लिहा.

८. भारतातील मानववंशशास्त्रातील स्थानिक वर्गी करणाबाबत जे वादविवाद उपयोगात आणले जातात याचे टीकात्मक विवेचन करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part I & II
Sociology Group (1) paper - IV April 2013
Perspect on Indian Society

AGJ 1st half (g) 49

Con. 1048-13. **BN–9376**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **two** questions from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Do not use **separate** answer books for **each** section.

Section I

1. Write an essay on diversity in Indian Society and explain the nature of synthesis.

2. Explain Ghurye's views on the caste system in India.

Examine Dumont's views on Hierarchy.

Write a note on the Dalitist approach to the study of Indian Society.

Section II

Explain the major problems of Nomadic and Denotified tribes in India.

Discuss the impact of liberalization on changing urban and rural communities in India.

Briefly review the major points that have emerged in the current debates in Sociology in India.

Write short notes on any **two** of the following :–
(a) Patrick-Geddes on Urban Ecology
(b) Annihilation of Caste
(c) Secularism
(d) Industrialisation.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

चना : (१) **प्रत्येक** विभागातून **दोन** प्रश्न सोडवा. एकूण **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(३) **प्रत्येक** विभागासाठी **वेगळी** उत्तरपत्रिका वापरू नये.

विभाग १

. भारतीय समाजाच्या संदर्भात विविधता आणि एकीकरण यावर निबंध लिहा.

. घुर्ये यांचे जातीविषयीचे विचार सविस्तर स्पष्ट करा.

. डयुमाँचा श्रेणीबद्धता विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

. भारतीय समाजाच्या अभ्यासामधील दलित दृष्टिकोनावर टीप लिहा.

विभाग २

. भटक्या आणि विमुक्त जमातीच्या प्रमुख समस्यांची चर्चा करा.

. ग्रामीण आणि शहरी समाजात परिवर्तन घडून येण्यामध्ये उदारीकरणाचा झालेला परिणाम याबाबत चर्चा करा.

७. भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या प्रमुख मुद्यांचा आढावा घ्या.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहो**वर थोडक्यात टिपा लिहा :-
(अ) पॅट्रीक गिडीज व शहरी पर्यावरण
(ब) अनिहिलेशन ऑफ कास्ट (Annihilation of Caste)
(क) धर्मनिरपेक्षता
(ड) औद्योगिकीकरण.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A - part - I & II
Sociology Group (ii) Paper - VI
Environment & Society,

Con. 996–13.

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks :**

N.B. (1) **External students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. **Do not** attempt Questions Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the concepts 'Environment and Ecology'. Elaborate the factors responsible for changing Human-Nature Relationship.

2. Critically evaluate Beck's ideas on Risk Society.

3. Elaborate the causes and consequences of global warming and pollution.

4. What do you mean by Anti-dam Struggle in India ? Highlight the main issues raised by them.

5. Explain in detail the various ways in which depletion of resources is taking place and its impact on local communities.

6. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Cultural ecology.
   (b) Marxist perspective on environment.
   (c) Ecofeminism.
   (d) Conservation of parks.

7. Define sustainable development and discuss use of appropriate technology as an alternative to sustainable development.

8. Critically evaluate the perspectives of environmental determinism and possibilism.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण :
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. पर्यावरण व परिस्थितीकीशास्त्र, यांचे स्पष्टीकरण द्या. मानव आणि निसर्ग यांच्यातील बदलांसाठी कोणते घटक जबाबदार आहेत, याचा आढावा द्या.

२. बेकच्या धोकादायक समाजावर (Risk Society) असणारे विचार यावर टिकात्मक मूल्यमापन करा.

३. जागतिक तापमान बदल व प्रदूषण याला जबाबदार कारणे व परिणामांची मीमांसा करा.

४. धरण विरोधी लढा म्हणजे काय ? भारतात झालेल्या धरण विरोधी लढ्यात मांडलेल्या प्रमुख प्रश्नांवर प्रकाश टाका.

५. स्थानिक साधनसामग्रीचा ऱ्हास कोणकोणत्या मार्गाने होत आहे आणि त्याचा स्थानिक समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) सांस्कृतिक पर्यावरण.
(ब) पर्यावरणाबाबत मार्क्सवादी दृष्टिकोन.
(क) पर्यावरणीय स्त्रीवादी.
(ड) सार्वजनिक उद्यानांचे संरक्षण.

७. चिरंजीवी विकास याची व्याख्या द्या. योग्य तांत्रिक व्यवस्था हा एक चिरंजीवी विकासाचा पर्यायी मार्ग कसा आहे, यावर चर्चा करा.

८. पर्यावरणीय निर्णायकवादी व शक्यतावादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक विवेचन करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II

Sociology Group (ii) P - XV

Population & society

AGJ 1st half (f) 24

Con. 987-13.

Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Ma**

External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **three** questions from Q Nos. **1** to **6**.
(2) Attempt **one** more question from Q. No. **7** and **8**.
(3) In all **External Students** should attempt **four** questions.
(4) **All** questions carry **equal** marks.

1. Critically examine any two Population theories in understanding population issue.

2. Explain the relationship between caste, class and religion and population.

3. Write an essay on population growth and development.

4. Discuss how growing population has affected environment.

5. Critically evaluate population policy of Government of India.

6. Write short notes on any **two** :–
   (a) Sex-ratio in India
   (b) Census
   (c) Population growth and urban planning
   (d) Population growth and poverty.

7. Explain fertility, mortality and migration as three components of population.

8. Explain major consequences of population growth.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण :**

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **७** व **८** पैकी अजून **एक** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** एकूण **चार** प्रश्न सोडवावे.
(४) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(५) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. लोकसंख्या समस्या समजवून घेण्यासाठी लोकसंख्याविषयी कोणत्याही दोन सिद्धातांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

२. लोकसंख्येचा जाती, वर्ग व धर्माशी संबंध स्पष्ट करा.

३. लोकसंख्या वाढीचा विकासावर होणारा परिणाम यावर निबंध लिहा.

४. लोकसंख्या वृद्धीचा पर्यावरणावर कसा परिणाम झाला आहे याची चर्चा करा.

५. भारत सरकारच्या लोकसंख्या धोरणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

६. खालीलपैकी कोणतेही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) भारतातील लिंग प्रमाण
(ब) जनगणना
(क) लोकसंख्या वृद्धी व नगर-नियोजन
(ड) लोकसंख्या वृद्धी व द्रारिद्र्य.

७. जन्म, मृत्यु व स्थलांतर या तीन मुख्य घटकांच्या विशेष संदर्भात लोकसंख्येचे विश्लेषण द्या.

८. भारतातील लोकसंख्या वाढीच्या प्रमुख परिणामांची चर्चा करा.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part. I & II) Sociology Group (II) Optional
Paper IV - Family, Marriage & Kinship

AGJ 1st half (k) 40
Con. 1635-13.

BN–8521

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 minutes) **[Total Marks : 75**

26/4/13

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Q. Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define Kinship system and explain in detail Louis Dumont's contributions to the study of Kinship system in India.

Elaborate on culturalist Approach as a theoretical perspective to understand Kinship system in India.

Write a comparative note on the North Indian and South Indian Kinship system.

Explain the conceptual relationship between Hypergamy and Dowry with proper illustrations in the present Indian context.

Show how migration affects the family structure in India with suitable examples.

Write short notes on any **two** of the following :–
(a) Patrilineal Descent
(b) Types of marriage
(c) Gender and Kinship
(d) Disintegration in the joint family

Discuss various forms and factors causing domestic violence.

Write an essay on changing gender role structure in the Indian family.

(मराठी रूपांतर)

ः:शाल विद्यार्थ्यांकरिता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**

ामित विद्यार्थ्यांकरिता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

ना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

नातेसंबंध पध्दतीची व्याख्या देऊन या विषयावर लुईस डयुमॉन्ट यांच्या योगदानाबाबत विस्ताराने चर्चा करा.

भारतातील नातेदारीशी संबंधित सांस्कृतिक-सैध्दांतिक दृष्टीकोणावर सविस्तर वर्णन करा.

भारतामध्ये उत्तर व दक्षिण नातेसंबंध पध्दती यावर तुलनात्मक टीप लिहा.

हायपरगॅमी व हुंडा यातील संकल्पनात्मक परस्पर संबंध स्पष्ट करुन, सद्यकालीन भारतातील हुंड्यासंबंधात सोदाहरण चर्चा करा.

स्थलांतराच्या प्रभावामुळे भारतातील कुटुंबाच्या रचनेत कसे बदल झाले याची सोदाहरण चर्चा करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा -
(अ) पितृवंशीय कुळ
(ब) वेगवेगळया प्रकारचे विवाह
(क) लिंगभाव व नातेदारी
(ड) संयुक्त कुटुंब व्यवस्थेचा ऱ्हास

७. कौटुंबिक हिंसाचाराचे विविध प्रकार व कारणांची चर्चा करा.

८. भारतीय कुटुंबात बदलत्या लिंगभूमिकेविषयी चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I & II)
Sociology Group (ii) P. XVII
Sociology of Tourism

VT-F.H.Exam. Mar.-13-6

Con. 1026–13. **BN–8716**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

27/4/13

N.B. :– (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) Attempt any **three** question from Qestion Nos. **1** to **6**.
(3) Attempt **one** more question from Qestion Nos. **7** and **8**.
(4) **All** questions carry **equal** marks.

1. What are the special features of modern tourism and how it differs from travel ?

2. Write an essay on impact of Tourism on environment.

3. Explain Durkheimian and Weberian perspectives of Tourism.

4. Show how tourism can contribute to the development of a nation.

5. Evaluate the growth of sex-tourism in developing countries.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Mass-tourism
   (b) Sustainable Tourism
   (c) Brouchers as Tourism Promotional Material
   (d) Host nd Guest.

7. Critically evaluate the social cultural impact of Mass-Tourism.

8. Explain the impact of Globalisation on Tourism.

(मराठी रूपांतर)

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी : (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) प्रश्न क्रमांक **७** व **८** पैकी कोणताही **एक** प्रश्न सोडवा.
(४) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. आधुनिक पर्यटनाच्या विशेष वैशिष्ट्यांची चर्चा करून आधीच्या प्रवासापेक्षा हे कसे वेगळे आहे याचे स्पष्टीकरण द्या.

२. पर्यटनाचा पर्यावरणावर होणाऱ्या प्रभावावर निबंध लिहा.

३. दुर्खाइम आणि वेबर यांच्या पर्यटनाविषयी दृष्टीकोणांचे स्पष्टीकरण द्या.

४. राष्ट्राच्या विकासासाठी पर्यटन कशा प्रकारे योगदान करते हे स्पष्ट करा.

५. विकासशील देशात लैंगिक पर्यटनात वाढ होत आहे यावर टिकात्मक मूल्यांकन करा.

६. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
   (अ) जन पर्यटन (Mass-tourism) (ब) चिरंतर पर्यटन (Sustainable Tourism)
   (क) पर्यटनाच्या वाढीसाठी प्रसिध्दी पत्रके (ड) यजमान व अतिथी.

७. जन पर्यटनाचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक प्रभावाचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

८. जागतिकीकरणाचा पर्यटनावर झालेल्या प्रभावाची चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
Sociology Group (ii) paper XI.
Methodologies of social Research

StudentBounty.com

Con. 4468-13. **BN-5**

(2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

3/05/2013

N.B. : (1) Attempt any **three** questions.
(2) Use of **simple calculator** is **allowed**.
(3) Marks are indicated against **each** question.
(4) **Statistical tables** are provided along with the question paper.

1. Evaluate the contribution of Feminist methodologies to social science research. **25**

2. Explain positivism as a methodology of social science in Research. **25**

3. Distinguish between Qualitative and Quantitative Research. **25**

4. Discuss the relevance of research design in the Research process. **25**

5. Discuss in detail your own experiences and challenges in doing field research. **25**

(Statistics)

6. Long Question (attempt any **one**) :—

(a) A sociologist is interested in studing relationship between average years of workers group education and average attitude towards education of workers. So she collected data from 10 workers group. The data is given below. Do the appropriate statistics and comment on the relationship : **15**

Sr. No.	Average years of education workers group	Average attitude towards education
1	06	09
2	22	24
3	08	03
4	13	11
5	11	17
6	13	12
7	18	10
8	16	12
9	06	02
10	10	03

OR

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(a) A health sociologist collected a data on nutritional status of 100 children of Mumbai city. The mean is 20 and standard deviation is 4. Assuming normal distribution answer following questions :— 15

(i) How many children will have score less than 22 ?
(ii) How many children will have scores between the range of 10 to 15 ?
(iii) Give number of children who have score more than 35.
(iv) Number of children between the score range of 20 to 24 is larger than number of children in range of 16 to 20. True or False ?
(v) Give the number of children that have score less than 13.

(b) Write short notes on any **two** of the following :— 10

(i) Graphical presentation
(ii) Measures of Central tendency
(iii) Percentage
(iv) Critique of positivism.

(मराठी रूपांतर)
(२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवा.
(२) **साधा कॅलक्युलेटर** वापरण्यास **परवानगी** आहे.
(३) **उजवी**कडील **अंक प्रत्येक** प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
(४) प्रश्नपत्रिकेसोबत **स्टॅटीस्टिकल** टेबल दिले जाईल.

१. सामाजिक संशोधनात स्त्रीवादी पद्धतीशास्त्राच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा. २५

२. सामाजिक शास्त्राची एक पद्धती म्हणून संशोधनातील प्रत्यक्षवादी पद्धतीचे स्पष्टीकरण द्या. २५

३. गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनातील फरक स्पष्ट करा. २५

४. संशोधन प्रक्रियेतील संशोधन आराखड्याच्या सहसंबंधांची चर्चा करा. २५

५. क्षेत्रिय संशोधन करताना तुम्हाला आलेले अनुभव आणि आवाहने यांची सविस्तर चर्चा करा. २५

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(संख्याशास्त्र)

(**सूचना :** दीर्घ प्रश्न (कोणत्याही **एक**))

६. (अ) समाजशास्त्रज्ञाला सरासरी कामगार समूहांचे शिक्षण आणि कामगारांची शिक्षणाबद्दलची सरोसरी अभिवृत्ती यांच्यातील संबंध शोधण्यात रस आहे. त्यांने दहा कामगार समूहांमधून प्रदत्त गोळा केला तो खाली दिला आहे. योग्य संख्याशास्त्र वापरून मत द्या : **१५**

अ. क्र.	कामगार समूहांचे सरासरी शिक्षन	शिक्षणा बद्दलची अभिवृत्ती
१	०६	०९
२	२२	२४
३	०८	०३
४	१३	११
५	११	१७
६	१३	१२
७	१८	१०
८	१६	१२
९	०६	०२
१०	१०	०३

किंवा

(अ) आरोग्य समाजशास्त्रज्ञांनी आहाराच्या दर्जाचा अभ्यास करण्यासाठी मुंबई शहरातील १०० बालकांची आकडेवारी गोळा केली. **१०**

त्याचा मीन (मध्यमा) २० असून स्टॅन्डर्डडेव्हिएशन ४ आहे. गृहित धरलेल्या आकडेवारीनुसार खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :-

(१) २२ पेक्षा किती मुलांची संख्या कमी असेल ?
(२) १० ते १५ च्या दरम्यान किती मुले असतील ?
(३) ३५ पेक्षा अधिक संख्या असणाऱ्या मुलांची आकडेवारी द्या.
(४) २० ते २४ च्या दरम्यान असणाऱ्या मुलांची संख्या ही १६ ते २० च्या दरम्यान असणाऱ्यांपेक्षा जास्त आहे ? बरोबर की चूक.
(५) १३ पेक्षा जास्त संख्या असलेली मुले किती असतील ?

(ब) कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-

(१) आलेख लेखन
(२) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके
(३) टक्केवारी / शेकडेवारी
(४) प्रत्यक्षवादावरील टिका / मीमांसा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

45 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.
4

TABLE J (*continued*)

	AREA IN THE UPPER TAIL									
df	.995	.99	.975	.95	.90	.10	.05	.025	.01	.005
28	12.46	13.56	15.31	16.93	18.94	37.92	41.34	44.46	48.28	50.99
29	13.12	14.26	16.05	17.71	19.77	39.09	42.56	45.72	49.59	52.34
30	13.79	14.95	16.79	18.49	20.60	40.26	43.77	46.98	50.89	53.67
40	20.71	22.16	24.43	26.51	29.05	51.81	55.76	59.34	63.69	66.77
50	27.99	29.71	32.36	34.76	37.69	63.17	67.50	71.42	76.15	79.49
60	35.53	37.48	40.48	43.19	46.46	74.40	79.08	83.30	88.38	91.95
70	43.28	45.44	48.76	51.74	55.33	85.53	90.53	95.02	100.42	104.22
80	51.17	53.54	57.15	60.39	64.28	96.58	101.88	106.63	112.33	116.32
90	59.20	61.75	65.65	69.13	73.29	107.56	113.14	118.14	124.12	128.30
100	67.33	70.06	74.22	77.93	82.36	118.50	124.34	129.56	135.81	140.17
120	83.85	86.92	91.58	95.70	100.62	140.23	146.57	152.21	158.95	163.64

TABLE K
Critical One-Tail Values of ΣR_x for the Mann–Whitney *U* Test

$n_x = 3$				
n_y	.005	.01	.025	.05
3				6–15
4				6–18
5			6–21	7–20
6			7–23	8–22
7		6–27	7–26	8–25
8		6–30	8–28	9–27
9	6–33	7–32	8–31	10–29
10	6–36	7–35	9–33	10–32
11	6–39	7–38	9–36	11–34
12	7–41	8–40	10–38	11–37
13	7–44	8–43	10–41	12–39
14	7–47	8–46	11–43	13–41
15	8–49	9–48	11–46	13–44

$n_x = 4$				
n_y	.005	.01	.025	.05
4			10–26	11–25
5		10–30	11–29	12–28
6	10–34	11–33	12–32	13–31
7	10–38	11–37	13–35	14–34
8	11–41	12–40	14–38	15–37
9	11–45	13–43	14–42	16–40
10	12–48	13–47	15–45	17–43
11	12–52	14–50	16–48	18–46
12	13–55	15–53	17–51	19–49
13	13–59	15–57	18–54	20–52
14	14–62	16–60	19–57	21–55
15	15–65	17–63	20–60	22–58

$n_x = 5$				
n_y	.005	.01	.025	.05
5	15–40	16–39	17–38	19–36
6	16–44	17–43	18–42	20–40
7	16–49	18–47	20–45	21–44
8	17–53	19–51	21–49	23–47
9	18–57	20–55	22–53	24–51
10	19–61	21–59	23–57	26–54
11	20–65	22–63	24–61	27–58
12	21–69	23–67	26–64	28–62
13	22–73	24–71	27–68	30–65
14	22–78	25–75	28–72	31–69
15	23–82	26–79	29–76	33–72

$n_x = 6$				
n_y	.005	.01	.025	.05
6	23–55	24–54	26–52	28–50
7	24–60	25–59	27–57	29–55
8	25–65	27–63	29–61	31–59
9	26–70	28–68	31–65	33–63
10	27–75	29–73	32–70	35–67
11	28–80	30–78	34–74	37–71
12	30–84	32–82	35–79	38–76
13	31–89	33–87	37–83	40–80
14	32–94	34–92	38–88	42–84
15	33–99	36–96	40–92	44–88

$n_x = 7$				
n_y	.005	.01	.025	.05
7	32–73	34–71	36–69	39–66
8	34–78	35–77	38–74	41–71
9	34–84	37–82	40–79	43–76
10	37–89	39–87	42–84	45–81
11	38–95	40–93	44–89	47–86
12	40–100	42–98	46–94	49–91
13	41–106	44–103	48–99	52–95
14	43–111	45–109	50–104	54–100
15	44–117	47–114	52–109	56–105

$n_x = 8$				
n_y	.005	.01	.025	.05
8	43–93	45–91	49–87	51–85
9	45–99	47–97	51–93	54–90
10	47–105	49–103	53–99	56–96
11	49–111	51–109	55–105	59–101
12	51–117	53–115	58–110	62–106
13	53–123	56–120	60–116	64–112
14	54–130	58–126	62–122	67–117
15	56–136	60–132	65–127	69–123

SOURCE: Adaptation of Table 1 in L. R. Verdooren, "Extended Tables of Critical Values for Wilcoxon's Test Statistic," *Biometrika*, 50, 177–186 (1963), with permission of the author and the Biometrika Trustees.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

46 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.

TABLE I
Values of Fisher's z' for Values of r

r	z'	r	z'	r	z'	r	z'	r	z'
.000	.000	.200	.203	.400	.424	.600	.693	.800	1.099
.005	.005	.205	2.08	.405	.430	.605	.701	.805	1.113
.010	.010	.210	.213	.410	.436	.610	.709	.810	1.127
.015	.015	.215	.218	.415	.442	.615	.717	.815	1.142
.020	.020	.220	.224	.420	.448	.620	.725	.820	1.157
.025	.025	.225	.229	.425	.454	.625	.733	.825	1.172
.030	.030	.230	.234	.430	.460	.630	.741	.830	1.188
.035	.035	.235	.239	.435	.466	.635	.750	.835	1.204
.040	.040	.240	.245	.440	.472	.640	.758	.840	1.221
.045	.045	.245	.250	.445	.478	.645	.767	.845	1.238
.050	.050	.250	.255	.450	.485	.650	.775	.850	1.256
.055	.055	.255	.261	.455	.491	.655	.784	.855	1.274
.060	.060	.260	.266	.460	.497	.660	.793	.860	1.293
.065	.065	.265	.271	.465	.504	.665	.802	.865	1.313
.070	.070	.270	.277	.470	.510	.670	.811	.870	1.333
.075	.075	.275	.282	.475	.517	.675	.820	.875	1.354
.080	.080	.280	.288	.480	.523	.680	.829	.880	1.376
.085	.085	.285	.293	.485	.530	.685	.838	.885	1.398
.090	.090	.290	.299	.490	.536	.690	.848	.890	1.422
.095	.095	.295	.304	.495	.543	.695	.858	.895	1.447
.100	.100	.300	.310	.500	.549	.700	.867	.900	1.472
.105	.105	.305	.315	.505	.556	.705	.877	.905	1.499
.110	.110	.310	.321	.510	.563	.710	.887	.910	1.528
.115	.116	.315	.326	.515	.570	.715	.897	.915	1.557
.120	.121	.320	.332	.520	.576	.720	.908	.920	1.589
.125	.126	.325	.337	.525	.583	.725	.918	.925	1.623
.130	.131	.330	.343	.530	.590	.730	.929	.930	1.658
.135	.156	.335	.348	.535	.597	.735	.940	.935	1.697
.140	.141	.340	.354	.540	.604	.740	.950	.940	1.738
.145	.146	.345	.360	.545	.611	.745	.962	.945	1.783
.150	.151	.350	.365	.550	.618	.750	.973	.950	1.832
.155	.156	.355	.371	.555	.626	.755	.984	.955	1.886
.160	.161	.360	.377	.560	.633	.760	.996	.960	1.946
.165	.167	.365	.383	.565	.640	.765	1.008	.965	2.014
.170	.1 2	.370	.388	.570	.648	.770	1.020	.970	2.092
.175	.177	.375	.394	.575	.655	.775	1.033	.975	2.185
.180	.182	.380	.400	.580	.662	.780	1.045	.980	2.298
.185	.187	.385	.406	.585	.670	.785	1.058	.985	2.443
.190	.192	.390	.412	.590	.678	.790	1.071	.990	2.647
.195	.198	.395	.418	.595	.685	.795	1.085	.995	2.994

SOURCE: From *Statistical Methods*, 2nd ed., by Allen L. Edwards. Copyright © 1954, 1967 by Allen L. Edwards. Reprinted by permission of Allen L. Edwards.

TABLE J
The χ^2 Distribution

The first column identifies the specific χ^2 distribution according to its number of degrees of freedom.* Other columns give the proportion of the area under the entire curve which falls above the tabled value of χ^2.

	AREA IN THE UPPER TAIL									
df	.995	.99	.975	.95	.90	.10	.05	.025	.01	.005
1	.000039	.00016	.00098	.0039	.016	2.71	3.84	5.02	6.63	7.88
2	.010	.020	.051	.10	.21	4.61	5.99	7.38	9.21	10.60
3	.072	.11	.22	.35	.58	6.25	7.81	9.35	11.34	12.84
4	.21	.30	.48	.71	1.06	7.78	9.49	11.14	13.28	14.86
5	.41	.55	.83	1.15	1.61	9.24	11.07	12.83	15.09	16.75
6	.68	.87	1.24	1.64	2.20	10.64	12.59	14.45	16.81	18.55
7	.99	1.24	1.69	2.17	2.83	12.02	14.07	16.01	18.48	20.28
8	1.34	1.65	2.18	2.73	3.49	13.36	15.51	17.53	20.09	21.96
9	1.73	2.09	2.70	3.33	4.17	14.68	16.92	19.02	21.67	23.59
10	2.16	2.56	3.25	3.94	4.87	15.99	18.31	20.48	23.21	25.19
11	2.60	3.05	3.82	4.57	5.58	17.28	19.68	21.92	24.72	26.76
12	3.07	3.57	4.40	5.23	6.30	18.55	21.03	23.34	26.22	28.30
13	3.57	4.11	5.01	5.89	7.04	19.81	22.36	24.74	27.69	29.82
14	4.07	4.66	5.63	6.57	7.79	21.06	23.68	26.12	29.14	31.32
15	4.60	5.23	6.26	7.26	8.55	22.31	25.00	27.49	30.58	32.80
16	5.14	5.81	6.91	7.96	9.31	23.54	26.30	28.85	32.00	34.27
17	5.70	6.41	7.56	8.67	10.09	24.77	27.59	30.19	33.41	35.72
18	6.26	7.01	8.23	9.39	10.86	25.99	28.87	31.53	34.81	37.16
19	6.84	7.63	8.91	10.12	11.65	27.20	30.14	32.85	36.19	38.58
20	7.43	8.26	9.59	10.85	12.44	28.41	31.41	34.17	37.57	40.00
21	8.03	8.90	10.28	11.59	13.24	29.62	32.67	35.48	38.93	41.40
22	8.64	9.54	10.98	12.34	14.04	30.81	33.92	36.78	40.29	42.80
23	9.26	10.20	11.69	13.09	14.85	32.01	35.17	38.08	41.64	44.18
24	9.89	10.86	12.40	13.85	15.66	33.20	36.42	39.36	42.98	45.56
25	10.52	11.52	13.12	14.61	16.47	34.38	37.65	40.65	44.31	46.93
26	11.16	12.20	13.84	15.38	17.29	35.56	38.89	41.92	45.64	48.29
27	11.81	12.88	14.57	16.15	18.11	36.74	40.11	43.19	46.96	49.64

*When $df > 30$, the critical value of χ^2 may be found by the following approximate formula: $\chi^2 = df[1 - (2/9df) + x\sqrt{2/9\,df}]^3$, where x is the normal deviate above which lies the same proportionate area in the normal curve. For example, to find the value of χ^2 that divides the upper 1% of the distribution from the remainder when $df = 30$, we calculate: $\chi^2 = 30(1 - .00741 + 2.3263\sqrt{.00741})^3 = 50.91$, which compares closely with the tabled value of 50.89.

SOURCE: Modified from Table 8: E. Pearson, and H. Hartley, *Biometrika Tables for Statisticians*, Vol. 1, 3rd ed., University Press, Cambridge, 1966, with permission of the Biometrika Trustees.

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

[TURN OVER

StudentBounty.com

47 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 6

TABLE H

Values of the Correlation Coefficient Required for Different Levels of Significance When H_0: $\rho = 0$

	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A ONE-TAILED TEST			
	.05	.025	.01	.005
	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A TWO-TAILED TEST			
df	.10	.05	.02	.01
1	.988	.997	.9995	.9999
2	.900	.950	.980	.990
3	.805	.878	.934	.959
4	.729	.811	.882	.917
5	.669	.754	.833	.874
6	.622	.707	.789	.834
7	.582	.666	.750	.798
8	.549	.632	.716	.765
9	.521	.602	.685	.735
10	.497	.576	.658	.708
11	.476	.553	.634	.684
12	.458	.532	.612	.661
13	.441	.514	.592	.641
14	.426	.497	.574	.623
15	.412	.482	.558	.606
16	.400	.468	.542	.590
17	.389	.456	.528	.575
18	.378	.444	.516	.561
19	.369	.433	.503	.549
20	.360	.423	.492	.537
21	.352	.413	.482	.526
22	.344	.404	.472	.515
23	.337	.396	.462	.505
24	.330	.388	.453	.496
25	.323	.381	.445	.487
26	.317	.374	.437	.479
27	.311	.367	.430	.471
28	.306	.361	.423	.463
29	.301	.355	.416	.456
30	.296	.349	.409	.449
32	.287	.339	.397	.436

SOURCE: Table H is taken from Table V.A of Fisher: *Statistical Methods for Research Workers*, by permission of Oxford University Press. Supplementary values were calculated at San Jose State University by K. Fernandes.

TABLE H (*continued*)

	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A ONE-TAILED TEST			
	.05	.025	.01	.005
	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A TWO-TAILED TEST			
df	.10	.05	.02	.01
34	.279	.329	.386	.424
36	.271	.320	.376	.413
38	.264	.312	.367	.403
40	.257	.304	.358	.393
42	.251	.297	.350	.384
44	.426	.291	.342	.376
46	.240	.285	.335	.368
48	.235	.279	.328	.361
50	.231	.273	.322	.354
55	.220	.261	.307	.339
60	.211	.250	.295	.325
65	.203	.240	.284	.313
70	.195	.232	.274	.302
75	.189	.224	.265	.292
80	.183	.217	.256	.283
85	.178	.211	.249	.275
90	.173	.205	.242	.267
95	.168	.200	.236	.260
100	.164	.195	.230	.254
120	.150	.178	.210	.232
150	.134	.159	.189	.208
200	.116	.138	.164	.181
300	.095	.113	.134	.148
400	.082	.098	.116	.128
500	.073	.088	.104	.115
1000	.052	.062	.073	.081

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

48 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 7

TABLE D

Student's t Distribution

The first column identifies the specific t distribution according to its number of degrees of freedom. Other columns give the proportion of the area under the entire curve that falls beyond the tabled positive value of t. Areas for negative values of t are the same because the curve is symmetrical.

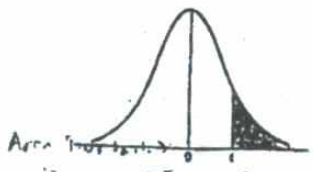

	AREA IN ONE TAIL					
df	.25	.10	.05	.025	.01	.005
1	1.000	3.078	6.314	12.706	31.821	63.657
2	0.816	1.886	2.920	4.303	6.965	9.925
3	0.765	1.638	2.353	3.182	4.541	5.841
4	0.741	1.533	2.132	2.776	3.747	4.604
5	0.727	1.476	2.015	2.571	3.365	4.032
6	0.718	1.440	1.943	2.447	3.143	3.707
7	0.711	1.415	1.895	2.365	2.998	3.500
8	0.706	1.397	1.860	2.306	2.896	3.355
9	0.703	1.383	1.833	2.262	2.821	3.250
10	0.700	1.372	1.812	2.228	2.764	3.169
11	0.697	1.363	1.796	2.201	2.718	3.106
12	0.696	1.356	1.782	2.179	2.681	3.054
13	0.694	1.350	1.771	2.160	2.650	3.012
14	0.692	1.345	1.761	2.145	2.624	2.977
15	0.691	1.341	1.753	2.132	2.602	2.947
16	0.690	1.337	1.746	2.120	2.584	2.921
17	0.689	1.333	1.740	2.110	2.567	2.898
18	0.688	1.330	1.734	2.101	2.552	2.878
19	0.688	1.328	1.729	2.093	2.540	2.861
20	0.687	1.325	1.725	2.086	2.528	2.845
21	0.686	1.323	1.721	2.080	2.518	2.831
22	0.686	1.321	1.717	2.074	2.508	2.819
23	0.685	1.320	1.714	2.069	2.500	2.807
24	0.685	1.318	1.711	2.064	2.492	2.797
25	0.684	1.316	1.708	2.060	2.485	2.787
26	0.684	1.315	1.706	2.056	2.479	2.779
27	0.684	1.314	1.703	2.052	2.473	2.771
28	0.683	1.312	1.701	2.048	2.467	2.763
29	0.683	1.311	1.699	2.045	2.462	2.756
30	0.683	1.310	1.697	2.042	2.457	2.750

TABLE D (*continued*)

	AREA IN ONE TAIL					
df	.25	.10	.05	.025	.01	.005
51	0.682	1.310	1.696	2.040	2.453	2.744
52	0.682	1.309	1.694	2.037	2.449	2.738
53	0.682	1.308	1.692	2.034	2.445	2.733
54	0.682	1.307	1.691	2.032	2.441	2.728
55	0.682	1.306	1.690	2.030	2.438	2.724
56	0.681	1.306	1.688	2.028	2.434	2.720
57	0.681	1.305	1.687	2.026	2.431	2.715
58	0.681	1.304	1.686	2.024	2.429	2.712
59	0.681	1.304	1.685	2.023	2.426	2.708
60	0.681	1.305	1.684	2.021	2.423	2.704
65	0.680	1.301	1.679	2.014	2.412	2.690
70	0.679	1.299	1.676	2.009	2.403	2.678
75	0.679	1.297	1.673	2.004	2.396	2.668
80	0.679	1.296	1.671	2.000	2.390	2.660
90	0.678	1.294	1.667	1.994	2.381	2.648
100	0.678	1.292	1.664	1.990	2.374	2.639
120	0.677	1.291	1.662	1.987	2.368	2.632
150	0.677	1.290	1.660	1.984	2.364	2.626
200	0.676	1.289	1.658	1.980	2.358	2.617
300	0.676	1.287	1.655	1.976	2.352	2.609
400	0.675	1.286	1.652	1.972	2.345	2.601
500	0.675	1.284	1.650	1.968	2.339	2.592
1000	0.675	1.284	1.649	1.966	2.336	2.588
∞	0.675	1.283	1.648	1.965	2.334	2.586
	0.674	1.282	1.646	1.962	2.330	2.581
	0.674	1.282	1.645	1.960	2.326	2.576

SOURCE: Donald B. Owen, *Handbook of Statistical Tables*, © 1962 by Addison-Wesley Publishing Company, Inc. Reprinted with permission of the publisher.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
[TURN OVER
StudentBounty.com

49 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.
8

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
2.40	.4918	.0082	2.75	.4970	.0030
2.41	.4920	.0080	2.76	.4971	.0029
2.42	.4922	.0078	2.77	.4972	.0028
2.43	.4925	.0075	2.78	.4973	.0027
2.44	.4927	.0073	2.79	.4974	.0026
2.45	.4929	.0071	2.80	.4974	.0026
2.46	.4931	.0069	2.81	.4975	.0025
2.47	.4932	.0068	2.82	.4976	.0024
2.48	.4934	.0066	2.83	.4977	.0023
2.49	.4936	.0064	2.84	.4977	.0023
2.50	.4938	.0062	2.85	.4978	.0022
2.51	.4940	.0060	2.86	.4979	.0021
2.52	.4941	.0059	2.87	.4979	.0021
2.53	.4943	.0057	2.88	.4980	.0020
2.54	.4945	.0055	2.89	.4981	.0019
2.55	.4946	.0054	2.90	.4981	.0019
2.56	.4948	.0052	2.91	.4982	.0018
2.57	.4949	.0051	2.92	.4982	.0018
2.58	.4951	.0049	2.93	.4983	.0017
2.59	.4952	.0048	2.94	.4984	.0016
2.60	.4953	.0047	2.95	.4984	.0016
2.61	.4955	.0045	2.96	.4985	.0015
2.62	.4956	.0044	2.97	.4985	.0015
2.63	.4957	.0043	2.98	.4986	.0014
2.64	.4959	.0041	2.99	.4986	.0014
2.65	.4960	.0040	3.00	.4987	.0013
2.66	.4961	.0039	3.01	.4987	.0013
2.67	.4962	.0038	3.02	.4987	.0013
2.68	.4963	.0037	3.03	.4988	.0012
2.69	.4964	.0036	3.04	.4988	.0012
2.70	.4965	.0035	3.05	.4989	.0011
2.71	.4966	.0034	3.06	.4989	.0011
2.72	.4967	.0033	3.07	.4989	.0011
2.73	.4968	.0032	3.08	.4990	.0010
2.74	.4969	.0031	3.09	.4990	.0010

continued

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
3.10	.4990	.0010	3.20	.4993	.0007
3.11	.4991	.0009	3.21	.4993	.0007
3.12	.4991	.0009	3.22	.4994	.0006
3.13	.4991	.0009	3.23	.4994	.0006
3.14	.4992	.0008	3.24	.4994	.0006
3.15	.4992	.0008	3.30	.4995	.0005
3.16	.4992	.0008	3.40	.4997	.0003
3.17	.4992	.0008	3.50	.4998	.0002
3.18	.4993	.0007	3.60	.4998	.0002
3.19	.4993	.0007	3.70	.4999	.0001

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
1.00	.3413	.1587	1.35	.4115	.0885
1.01	.3438	.1562	1.36	.4131	.0869
1.02	.3461	.1539	1.37	.4147	.0853
1.03	.3485	.1515	1.38	.4162	.0838
1.04	.3508	.1492	1.39	.4177	.0823
1.05	.3531	.1469	1.40	.4192	.0808
1.06	.3554	.1446	1.41	.4207	.0793
1.07	.3577	.1423	1.42	.4222	.0778
1.08	.3599	.1401	1.43	.4236	.0764
1.09	.3621	.1379	1.44	.4251	.0749
1.10	.3643	.1357	1.45	.4265	.0735
1.11	.3665	.1335	1.46	.4279	.0721
1.12	.3686	.1314	1.47	.4292	.0708
1.13	.3708	.1292	1.48	.4306	.0694
1.14	.3729	.1271	1.49	.4319	.0681
1.15	.3749	.1251	1.50	.4332	.0668
1.16	.3770	.1230	1.51	.4345	.0655
1.17	.3790	.1210	1.52	.4357	.0643
1.18	.3810	.1190	1.53	.4370	.0630
1.19	.3830	.1170	1.54	.4382	.0618
1.20	.3849	.1151	1.55	.4394	.0606
1.21	.3869	.1131	1.56	.4406	.0594
1.22	.3888	.1112	1.57	.4418	.0582
1.23	.3907	.1093	1.58	.4429	.0571
1.24	.3925	.1075	1.59	.4441	.0559
1.25	.3944	.1056	1.60	.4452	.0548
1.26	.3962	.1038	1.61	.4463	.0537
1.27	.3980	.1020	1.62	.4474	.0526
1.28	.3997	.1003	1.63	.4484	.0516
1.29	.4015	.0985	1.64	.4495	.0505
1.30	.4032	.0968	1.65	.4505	.0495
1.31	.4049	.0951	1.66	.4515	.0485
1.32	.4066	.0934	1.67	.4525	.0475
1.33	.4082	.0918	1.68	.4535	.0465
1.34	.4099	.0901	1.69	.4545	.0455

continued

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
1.70	.4554	.0446	2.05	.4798	.0202
1.71	.4564	.0436	2.06	.4803	.0197
1.72	.4573	.0427	2.07	.4808	.0192
1.73	.4582	.0418	2.08	.4812	.0188
1.74	.4591	.0409	2.09	.4817	.0183
1.75	.4599	.0401	2.10	.4821	.0179
1.76	.4608	.0392	2.11	.4826	.0174
1.77	.4616	.0384	2.12	.4830	.0170
1.78	.4625	.0375	2.13	.4834	.0166
1.79	.4633	.0367	2.14	.4838	.0162
1.80	.4641	.0359	2.15	.4842	.0158
1.81	.4649	.0351	2.16	.4846	.0154
1.82	.4656	.0344	2.17	.4850	.0150
1.83	.4664	.0336	2.18	.4854	.0146
1.84	.4671	.0329	2.19	.4857	.0143
1.85	.4678	.0322	2.20	.4861	.0139
1.86	.4686	.0314	2.21	.4864	.0136
1.87	.4693	.0307	2.22	.4868	.0132
1.88	.4699	.0301	2.23	.4871	.0129
1.89	.4706	.0294	2.24	.4875	.0125
1.90	.4713	.0287	2.25	.4878	.0122
1.91	.4719	.0281	2.26	.4881	.0119
1.92	.4726	.0274	2.27	.4884	.0116
1.93	.4732	.0268	2.28	.4887	.0113
1.94	.4738	.0262	2.29	.4890	.0110
1.95	.4744	.0256	2.30	.4893	.0107
1.96	.4750	.0250	2.31	.4896	.0104
1.97	.4756	.0244	2.32	.4898	.0102
1.98	.4761	.0239	2.33	.4901	.0099
1.99	.4767	.0233	2.34	.4904	.0096
2.00	.4772	.0228	2.35	.4906	.0094
2.01	.4778	.0222	2.36	.4909	.0091
2.02	.4783	.0217	2.37	.4911	.0089
2.03	.4788	.0212	2.38	.4913	.0087
2.04	.4793	.0207	2.39	.4916	.0084

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

[TURN OVER

StudentBounty.com

51 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.
10

TABLE A

Areas Under the Normal Curve Corresponding to Given Values of z

Column 2 gives the proportion of the area under the entire curve that is between the mean ($z = 0$) and the positive value of z. Areas for negative values of z are the same as for positive values, because the curve is symmetrical.

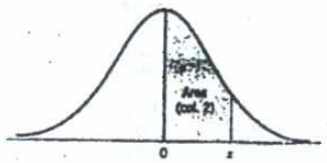

Column 3 gives the proportion of the area under the entire curve that falls beyond the stated positive value of z. Areas for negative values of z are the same, because the curve is symmetrical.

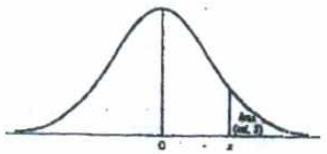

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
0.00	.0000	.5000	0.15	.0596	.4404
0.01	.0040	.4960	0.16	.0636	.4364
0.02	.0080	.4920	0.17	.0675	.4325
0.03	.0120	.4880	0.18	.0714	.4286
0.04	.0160	.4840	0.19	.0753	.4247
0.05	.0199	.4801	0.20	.0793	.4207
0.06	.0239	.4761	0.21	.0832	.4168
0.07	.0279	.4721	0.22	.0871	.4129
0.08	.0319	.4681	0.23	.0910	.4090
0.09	.0359	.4641	0.24	.0948	.4052
0.10	.0398	.4602	0.25	.0987	.4013
0.11	.0438	.4562	0.26	.1026	.3974
0.12	.0478	.4522	0.27	.1064	.3936
0.13	.0517	4483	0.28	.1103	.3897
0.14	.0557	.4443	0.29	.1141	.3859

SOURCE: From Appendix 2 of R. Clarke, A. Coladarci, and J. Caffrey, *Statistical Reasoning and Procedures*, Charles E. Merrill Books, Inc., with permission of the author.

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
0.30	.1179	.3821	0.65	.2422	.2578
0.31	.1217	.3783	0.66	.2454	.2546
0.32	.1255	.3745	0.67	.2486	.2514
0.33	.1293	.3707	0.68	.2517	.2483
0.34	.1331	.3669	0.69	.2549	.2451
0.35	.1368	.3632	0.70	.2580	.2420
0.36	.1406	.3594	0.71	.2611	.2389
0.37	.1443	.3557	0.72	.2642	.2358
0.38	.1480	.3520	0.73	.2673	.2327
0.39	.1517	.3483	0.74	.2704	.2296
0.40	.1554	.3446	0.75	.2734	.2266
0.41	.1591	.3409	0.76	.2764	.2236
0.42	.1628	.3372	0.77	.2794	.2206
0.43	.1664	.3336	0.78	.2823	.2177
0.44	.1700	.3300	0.79	.2852	.2148
0.45	.1736	.3264	0.80	.2881	.2119
0.46	.1772	.3228	0.81	.2910	.2090
0.47	.1808	.3192	0.82	.2939	.2061
0.48	.1844	.3156	0.83	.2967	.2033
0.49	.1879	.3121	0.84	.2995	.2005
0.50	.1915	.3085	0.85	.3023	.1977
0.51	.1950	.3050	0.86	.3051	.1949
0.52	.1985	.3015	0.87	.3078	.1922
0.53	.2019	.2981	0.88	.3106	.1894
0.54	.2054	.2946	0.89	.3133	.1867
0.55	.2088	.2912	0.90	.3159	.1841
0.56	.2123	.2877	0.91	.3186	.1814
0.57	.2157	.2843	0.92	.3212	.1788
0.58	.2190	.2810	0.93	.3238	.1762
0.59	.2224	.2776	0.94	.3264	.1736
0.60	.2257	.2743	0.95	.3289	.1711
0.61	.2291	.2709	0.96	.3315	.1685
0.62	.2324	.2676	0.97	.3340	.1660
0.63	.2357	.2643	0.98	.3365	.1635
0.64	.2389	.2611	0.99	.3389	.1611

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

52 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.

F equal the square of t calculated for Problem 11? Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8. (See Chapter 20.)

21. For just the experimental subjects, use a one-way ANOVA to compare the female and the male subjects on (a) variable 6. Set $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8.

22. Use a two-way ANOVA to analyze the data on variable 6. Use as factors experimental versus control (variable 4, group) and female versus male (variable 2, sex). To make the sample sizes equal in the four cells thus defined, randomly omit some subjects from the analysis. (See Chapter 21.)

23. Repeat Problem 22 for variable 8.

24. For just the female subjects (a) apply the Mann–Whitney U test to the difference between the mean of the experimental condition and the mean of the control condition on variable 6. Do a two-tailed test at $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8. (See Chapter 24.)

25. For the experimental condition (a) apply the sign test to the difference between the scores on variable 6 and the scores on variable 7. Set $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variables 7 and 8 and (c) variables 9 and 10. (See Chapter 24.)

26. Repeat Problem 25 using Wilcoxon's signed-ranks test in the experimental condition. (See Chapter 24.)

27. For the experimental condition (a) calculate r_s for variables 6 and 7. (b) Calculate r_s for variables 7 and 8. (Your computer program probably displays the results in a table called a correlation matrix.) (See Chapter 24.)

APPENDIX F

STATISTICAL TABLES

11

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA - Sociology of Development. Paper III

AGJ 1st half (j) 46

Con. 1645-13.

BN 1520

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any **two** questions from **each** section (Total **04** question).
(2) **Tie** the answerbook of **both** sections **together**. Do not use seprate answer for each section.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Explain the contribution of Adam Smith to the understanding of the dynamics of market system.

2. Dependency on developed countries holds back development. State the view of Paul Baran and A.G. Frank with reference to this statement.

3. Explain in detail Gandhi's Hind Swaraj as an alternative to western model of development.

4. Elucidate Schumacher's small is beautiful as an alternative to western model of development.

Section II

5. Describe the politics of sustainable development in the light of North-South debate.

6. Discuss in detail the role of state in New-liberal economy.

7. Evaluate and discuss the snags in the implementation of Reservation Policy for scheduled caste and scheduled tribes in India.

8. Write short notes any **two** of the following :–
   (a) Ecofeminism
   (b) Culture as missing dimension of development
   (c) Role of N.G.O.s in development
   (d) Environmental consequences of large dams.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण :

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा (एकूण **चार** प्रश्न सोडवा).
(२) **दोन्ही** विभागातील प्रश्न **एकाच** उत्तरपत्रिकेत सोडवा. **दोन** विभाग स्वतंत्र **सोडवू** नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. बाजार व्यवस्थेचे गतीशास्त्र समजण्यासाठी ॲडमस्मिथ यांच्या योगदानाचे स्पष्टीकरण द्या.

२. विकसनशील देशावर अवलंबून राहिल्याने विकास खंडित होतो. पॉल बरान व अे.जी. फ्रँक यांची या विधानाबाबतची मते सांगा.

३. महात्मा गांधीची हिंद स्वराज्याची संकल्पना ही पाश्चिमात्य विकासाच्या नमून्याला पर्याय होती यांचे पृथ्थःकरण करा.

४. शुमीकर (Schumachers) यांची 'लहान सुंदर आहे' (स्मॉल इज ब्युटीफुल) ही संकल्पना पाश्चात्य विकासाच्या नमून्यात पर्याय ठरली याचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

विभाग २

५. चिरंजीवी विकासाचे राजकारण या संदर्भात उत्तर व दक्षिणेतील वादविवादाचे वर्णन करा.

६. नवउदारमतवादी अर्थव्यवस्थेच्या संदर्भात राज्याच्या भूमिकेविषयी सविस्तर चर्चा करा.

७. अनुसूचित जाती आणि जमातीसाठी असलेल्या आरक्षण धोरणाच्या अंमलबजावणीत येणारे अडथळे यांचे मूल्यमापन व चर्चा करा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा -
(अ) पर्यावरणीय स्त्रीत्ववाद
(ब) विकासात संस्कृतिचा पडलेला विसर
(क) विकासातील सेवा संस्थांची भूमिका
(ड) मोठ्या धरणाचा पर्यावरणात्मक परिणाम.

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II

Sociology Group (ii) P - XV

Population & society

AGJ 1st half (f) 24

Con. 987-13.

Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Ma**

External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **three** questions from Q Nos. **1** to **6**.

(2) Attempt **one** more question from Q. No. **7** and **8**.

(3) In all **External Students** should attempt **four** questions.

(4) **All** questions carry **equal** marks.

1. Critically examine any two Population theories in understanding population issue.

2. Explain the relationship between caste, class and religion and population.

3. Write an essay on population growth and development.

4. Discuss how growing population has affected environment.

5. Critically evaluate population policy of Government of India.

6. Write short notes on any **two** :–

   (a) Sex-ratio in India

   (b) Census

   (c) Population growth and urban planning

   (d) Population growth and poverty.

7. Explain fertility, mortality and migration as three components of population.

8. Explain major consequences of population growth.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **७** व **८** पैकी अजून **एक** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** एकूण **चार** प्रश्न सोडवावे.
(४) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(५) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. लोकसंख्या समस्या समजवून घेण्यासाठी लोकसंख्याविषयी कोणत्याही दोन सिद्धातांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

२. लोकसंख्येचा जाती, वर्ग व धर्माशी संबंध स्पष्ट करा.

३. लोकसंख्या वाढीचा विकासावर होणारा परिणाम यावर निबंध लिहा.

४. लोकसंख्या वृद्धीचा पर्यावरणावर कसा परिणाम झाला आहे याची चर्चा करा.

५. भारत सरकारच्या लोकसंख्या धोरणाचे टीकात्मक परीक्षण करा.

६. खालीलपैकी कोणतेही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) भारतातील लिंग प्रमाण
(ब) जनगणना
(क) लोकसंख्या वृद्धी व नगर-नियोजन
(ड) लोकसंख्या वृद्धी व द्रारिद्र्य.

७. जन्म, मृत्यु व स्थलांतर या तीन मुख्य घटकांच्या विशेष संदर्भात लोकसंख्येचे विश्लेषण द्या.

८. भारतातील लोकसंख्या वाढीच्या प्रमुख परिणामांची चर्चा करा.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
Sociology Group (ii) paper V -
Industry, labour & society

Con. 1064-13. 21

For External Students] (3 Hours) [Total Mar

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) [Total Mark

4/05/20

StudentBounty.com

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.

(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions (from Q Nos. **1** to **6**). Do **not attempt** Q. Nos. **7** and **8**.

(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Analyse the impact of industry on social institutions with reference to family, kinship and caste.

2. Describe the evolution of industries and labour force in India.

3. Discuss the changing features of formal organization.

4. Outline the relationship between work and alienation.

5. Explain the structure of labour market and the factors influencing it.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Gender and technology.
   (b) Flexible Specialization.
   (c) Trade Unions and Politics.
   (d) Voluntary Retirement Scheme.

7. Examine the nature of industrial conflict and methods of conflict resolution.

8. Elaborate on the evolution and growth of trade unions in India.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण : १

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र. क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक संस्थांवरील उद्योगाच्या परिणामांचे कुटुंब, नातेसंबंध आणि जात यांच्या संदर्भाने पृथःक्करण करा.

२. उद्योगधंदे व कामगार यांचे भारतातील विकासासंदर्भात वर्णन करा.

३. औपचारिक संघटनेची बदलत्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

४. काम आणि अलगीकरण या दोहोंतील सहसंबंधाची रुपरेषा तयार करा.

५. कामगार बाजाराची रचना आणि तिच्यावर प्रभाव टाकणाऱ्या घटक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) लिंगभाव आणि तंत्रज्ञान.
(ब) लवचिक विशेषीकरण.
(क) कामगार संघटना आणि राजकारण.
(ड) स्वेच्छा निवृत्ती योजना.

७. औद्योगिक संघर्षाचे स्वरुप सांगून, संघर्ष मिटविण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.

८. भारतातील कामगार संघटनांची उत्क्रांती आणि विकास याबाबत आढावा घ्या.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) P - X
Anthropology of Indian Soc

7 : 1ST HALF-13 (I)-JP

Con. 4473–13.

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks :**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

StudentBounty.com

N.B. (1) **External** students should attempt any **four** questions.
(2) **Internal** students should attempt any **three** questions from Q. Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Describe the emergence of anthropology as a New discipline in colonial India.

2. Write an essay on social, regional and linguistic diversity in India.

3. Explain tribe in the Indian context and bring out the social and demographic profile of tribes in India.

4. Discuss the major cultural streams that have shaped Indian Society.

5. Bring out in detail, the complex relationship between Anthropology and History.

6. Write short notes on any **two** :—
   (a) Sociology and anthropology
   (b) Popular culture
   (c) Indological sources of study
   (d) Demographic profile of tribes in India.

7. Write a brief note on post-colonial perspectives in anthropology.

8. Evaluate the debate on the use of native categories in anthropology in India.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. भारतीय मानवंशशास्त्राचा उदय व विकास याचे वसाहतकाळाच्या संदर्भात चर्चा करा.

२. भारतात सामाजिक प्रादेशिक व भाषा यातील विविधता कसे दिसून येतो यावर निबंध लिहा.

३. भारतात आदियजमात कोणते पाया स्पष्टीकरण द्या आणि त्याचे सामाजिक व लोक संस्थेचे स्वरूप दर्शवा.

४. मानववंशशास्त्र व इतिहास यातील परस्पर संबंधात अडचणी आहे, चर्चा करा.

५. भारतातील समाज व संस्कृतीचा आकार देण्यात संस्कृतीचे मुख्य प्रवाह (Stream) कोणते याचे स्पष्टीकरण द्या.

६. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) समाजशास्त्र आणि मानववंशशास्त्र
(ब) लोकप्रिय संस्कृती
(क) भारतीय समाजा अध्ययनाचे स्रोत
(ड) भारतीय आदिय लोकसंख्येचे स्वरूप.

७. मानववंशशास्त्र याचे वसाहतकाळा नंतर चे दृष्टिकोन यावर टीप लिहा.

८. भारतातील मानववंशशास्त्रातील स्थानिक वर्गी करणाबाबत जे वादविवाद उपयोगात आणले जातात याचे टीकात्मक विवेचन करा.

———————

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part I & II)
Sociology Group (ii) paper XI.
Methodologies of social Research

StudentBounty.com

42 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-13. **BN-9**

(2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

3/05/2013

N.B. : (1) Attempt any **three** questions.
(2) Use of **simple calculator** is **allowed**.
(3) Marks are indicated against **each** question.
(4) **Statistical tables** are provided along with the question paper.

1. Evaluate the contribution of Feminist methodologies to social science research. **25**

2. Explain positivism as a methodology of social science in Research. **25**

3. Distinguish between Qualitative and Quantitative Research. **25**

4. Discuss the relevance of research design in the Research process. **25**

5. Discuss in detail your own experiences and challenges in doing field research. **25**

(Statistics)

6. Long Question (attempt any **one**) :—
(a) A sociologist is interested in studing relationship between average years of workers group education and average attitude towards education of workers. So she collected data from 10 workers group. The data is given below. Do the appropriate statistics and comment on the relationship : **15**

Sr. No.	Average years of education workers group	Average attitude towards education
1	06	09
2	22	24
3	08	03
4	13	11
5	11	17
6	13	12
7	18	10
8	16	12
9	06	02
10	10	03

OR

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(a) A health sociologist collected a data on nutritional status of 100 children of Mumbai city. The mean is 20 and standard deviation is 4. Assuming normal distribution answer following questions :— 15

(i) How many children will have score less than 22 ?

(ii) How many children will have scores between the range of 10 to 15 ?

(iii) Give number of children who have score more than 35.

(iv) Number of children between the score range of 20 to 24 is larger than number of children in range of 16 to 20. True or False ?

(v) Give the number of children that have score less than 13.

(b) Write short notes on any **two** of the following :— 10

(i) Graphical presentation

(ii) Measures of Central tendency

(iii) Percentage

(iv) Critique of positivism.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवा.

(२) **साधा कॅलक्युलेटर** वापरण्यास **परवानगी** आहे.

(३) **उजवी**कडील **अंक प्रत्येक** प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

(४) प्रश्नपत्रिकेसोबत **स्टॅटीस्टिकल** टेबल दिले जाईल.

१. सामाजिक संशोधनात स्त्रीवादी पद्धतीशास्त्राच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा. २५

२. सामाजिक शास्त्राची एक पद्धती म्हणून संशोधनातील प्रत्यक्षवादी पद्धतीचे स्पष्टीकरण द्या. २५

३. गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनातील फरक स्पष्ट करा. २५

४. संशोधन प्रक्रियेतील संशोधन आराखड्याच्या सहसंबंधांची चर्चा करा. २५

५. क्षेत्रिय संशोधन करताना तुम्हाला आलेले अनुभव आणि आवाहने यांची सविस्तर चर्चा करा. २५

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(संख्याशास्त्र)

(**सूचना :** दीर्घ प्रश्न (कोणत्याही **एक**))

६. (अ) समाजशास्त्रज्ञाला सरासरी कामगार समूहांचे शिक्षण आणि कामगारांची शिक्षणाबद्दलची सरोसरी अभिवृत्ती यांच्यातील संबंध शोधण्यात रस आहे. त्यांने दहा कामगार समूहांमधून प्रदत्त गोळा केला तो खाली दिला आहे. योग्य संख्याशास्त्र वापरून मत द्या : **१५**

अ. क्र.	कामगार समूहांचे सरासरी शिक्षन	शिक्षणा बद्दलची अभिवृत्ती
१	०६	०९
२	२२	२४
३	०८	०३
४	१३	११
५	११	१७
६	१३	१२
७	१८	१०
८	१६	१२
९	०६	०२
१०	१०	०३

किंवा

(अ) आरोग्य समाजशास्त्रज्ञांनी आहाराच्या दर्जाचा अभ्यास करण्यासाठी मुंबई शहरातील १०० बालकांची आकडेवारी गोळा केली. **१०**

त्याचा मीन (मध्यमा) २० असून स्टॅन्डर्डडेव्हिएशन ४ आहे. गृहित धरलेल्या आकडेवारीनुसार खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :-

(१) २२ पेक्षा किती मुलांची संख्या कमी असेल ?
(२) १० ते १५ च्या दरम्यान किती मुले असतील ?
(३) ३५ पेक्षा अधिक संख्या असणाऱ्या मुलांची आकडेवारी द्या.
(४) २० ते २४ च्या दरम्यान असणाऱ्या मुलांची संख्या ही १६ ते २० च्या दरम्यान असणाऱ्यांपेक्षा जास्त आहे ? बरोबर की चूक.
(५) १३ पेक्षा जास्त संख्या असलेली मुले किती असतील ?

(ब) कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-

(१) आलेख लेखन
(२) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके
(३) टक्केवारी / शेकडेवारी
(४) प्रत्यक्षवादावरील टिका / मीमांसा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

45 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 4

TABLE J (*continued*)

	AREA IN THE UPPER TAIL									
df	.995	.99	.975	.95	.90	.10	.05	.025	.01	.005
28	12.46	13.56	15.31	16.93	18.94	37.92	41.34	44.46	48.28	50.99
29	13.12	14.26	16.05	17.71	19.77	39.09	42.56	45.72	49.59	52.34
30	13.79	14.95	16.79	18.49	20.60	40.26	43.77	46.98	50.89	53.67
40	20.71	22.16	24.43	26.51	29.05	51.81	55.76	59.34	63.69	66.77
50	27.99	29.71	32.36	34.76	37.69	63.17	67.50	71.42	76.15	79.49
60	35.53	37.48	40.48	43.19	46.46	74.40	79.08	83.30	88.38	91.95
70	43.28	45.44	48.76	51.74	55.33	85.53	90.53	95.02	100.42	104.22
80	51.17	53.54	57.15	60.39	64.28	96.58	101.88	106.63	112.33	116.32
90	59.20	61.75	65.65	69.13	73.29	107.56	113.14	118.14	124.12	128.30
100	67.33	70.06	74.22	77.93	82.36	118.50	124.34	129.56	135.81	140.17
120	83.85	86.92	91.58	95.70	100.62	140.23	146.57	152.21	158.95	163.64

TABLE K
Critical One-Tail Values of ΣR_x for the Mann–Whitney *U* Test

	$n_x = 3$					$n_x = 4$			
n_y	.005	.01	.025	.05	n_y	.005	.01	.025	.05
3				6–15	4			10–26	11–25
4				6–18	5		10–30	11–29	12–28
5			6–21	7–20	6	10–34	11–33	12–32	13–31
6			7–23	8–22	7	10–38	11–37	13–35	14–34
7		6–27	7–26	8–25	8	11–41	12–40	14–38	15–37
8		6–30	8–28	9–27	9	11–45	13–43	14–42	16–40
9	6–33	7–32	8–31	10–29	10	12–48	13–47	15–45	17–43
10	6–36	7–35	9–33	10–32	11	12–52	14–50	16–48	18–46
11	6–39	7–38	9–36	11–34	12	13–55	15–53	17–51	19–49
12	7–41	8–40	10–38	11–37	13	13–59	15–57	18–54	20–52
13	7–44	8–43	10–41	12–39	14	14–62	16–60	19–57	21–55
14	7–47	8–46	11–43	13–41	15	15–65	17–63	20–60	22–58
15	8–49	9–48	11–46	13–44					

	$n_x = 5$					$n_x = 6$			
n_y	.005	.01	.025	.05	n_y	.005	.01	.025	.05
5	15–40	16–39	17–38	19–36	6	23–55	24–54	26–52	28–50
6	16–44	17–43	18–42	20–40	7	24–60	25–59	27–57	29–55
7	16–49	18–47	20–45	21–44	8	25–65	27–63	29–61	31–59
8	17–53	19–51	21–49	23–47	9	26–70	28–68	31–65	33–63
9	18–57	20–55	22–53	24–51	10	27–75	29–73	32–70	35–67
10	19–61	21–59	23–57	26–54	11	28–80	30–78	34–74	37–71
11	20–65	22–63	24–61	27–58	12	30–84	32–82	35–79	38–76
12	21–69	23–67	26–64	28–62	13	31–89	33–87	37–83	40–80
13	22–73	24–71	27–68	30–65	14	32–94	34–92	38–88	42–84
14	22–78	25–75	28–72	31–69	15	33–99	36–96	40–92	44–88
15	23–82	26–79	29–76	33–72					

	$n_x = 7$					$n_x = 8$			
n_y	.005	.01	.025	.05	n_y	.005	.01	.025	.05
7	32–73	34–71	36–69	39–66	8	43–93	45–91	49–87	51–85
8	34–78	35–77	38–74	41–71	9	45–99	47–97	51–93	54–90
9	34–84	37–82	40–79	43–76	10	47–105	49–103	53–99	56–96
10	37–89	39–87	42–84	45–81	11	49–111	51–109	55–105	59–101
11	38–95	40–93	44–89	47–86	12	51–117	53–115	58–110	62–106
12	40–100	42–98	46–94	49–91	13	53–123	56–120	60–116	64–112
13	41–106	44–103	48–99	52–95	14	54–130	58–126	62–122	67–117
14	43–111	45–109	50–104	54–100	15	56–136	60–132	65–127	69–123
15	44–117	47–114	52–109	56–105					

SOURCE: Adaptation of Table 1 in L. R. Verdooren, "Extended Tables of Critical Values for Wilcoxon's Test Statistic," *Biometrika*, 50, 177–186 (1963), with permission of the author and the Biometrika Trustees.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

46 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 5

TABLE I

Values of Fisher's z' for Values of r

r	z'	r	z'	r	z'	r	z'	r	z'
.000	.000	.200	.203	.400	.424	.600	.693	.800	1.099
.005	.005	.205	2.08	.405	.430	.605	.701	.805	1.113
.010	.010	.210	.213	.410	.436	.610	.709	.810	1.127
.015	.015	.215	.218	.415	.442	.615	.717	.815	1.142
.020	.020	.220	.224	.420	.448	.620	.725	.820	1.157
.025	.025	.225	.229	.425	.454	.625	.733	.825	1.172
.030	.030	.230	.234	.430	.460	.630	.741	.830	1.188
.035	.035	.235	.239	.435	.466	.635	.750	.835	1.204
.040	.040	.240	.245	.440	.472	.640	.758	.840	1.221
.045	.045	.245	.250	.445	.478	.645	.767	.845	1.238
.050	.050	.250	.255	.450	.485	.650	.775	.850	1.256
.055	.055	.255	.261	.455	.491	.655	.784	.855	1.274
.060	.060	.260	.266	.460	.497	.660	.793	.860	1.293
.065	.065	.265	.271	.465	.504	.665	.802	.865	1.313
.070	.070	.270	.277	.470	.510	.670	.811	.870	1.333
.075	.075	.275	.282	.475	.517	.675	.820	.875	1.354
.080	.080	.280	.288	.480	.523	.680	.829	.880	1.376
.085	.085	.285	.293	.485	.530	.685	.838	.885	1.398
.090	.090	.290	.299	.490	.536	.690	.848	.890	1.422
.095	.095	.295	.304	.495	.543	.695	.858	.895	1.447
.100	.100	.300	.310	.500	.549	.700	.867	.900	1.472
.105	.105	.305	.315	.505	.556	.705	.877	.905	1.499
.110	.110	.310	.321	.510	.563	.710	.887	.910	1.528
.115	.116	.315	.326	.515	.570	.715	.897	.915	1.557
.120	.121	.320	.332	.520	.576	.720	.908	.920	1.589
.125	.126	.325	.337	.525	.583	.725	.918	.925	1.623
.130	.131	.330	.343	.530	.590	.730	.929	.930	1.658
.135	.136	.335	.348	.535	.597	.735	.940	.935	1.697
.140	.141	.340	.354	.540	.604	.740	.950	.940	1.738
.145	.146	.345	.360	.545	.611	.745	.962	.945	1.783
.150	.151	.350	.365	.550	.618	.750	.973	.950	1.832
.155	.156	.355	.371	.555	.626	.755	.984	.955	1.886
.160	.161	.360	.377	.560	.633	.760	.996	.960	1.946
.165	.167	.365	.383	.565	.640	.765	1.008	.965	2.014
.170	.1 2	.370	.388	.570	.648	.770	1.020	.970	2.092
.175	.177	.375	.394	.575	.655	.775	1.033	.975	2.185
.180	.182	.380	.400	.580	.662	.780	1.045	.980	2.298
.185	.187	.385	.406	.585	.670	.785	1.058	.985	2.443
.190	.192	.390	.412	.590	.678	.790	1.071	.990	2.647
.195	.198	.395	.418	.595	.685	.795	1.085	.995	2.994

SOURCE: From *Statistical Methods*, 2nd ed., by Allen L. Edwards. Copyright © 1954, 1967 by Allen L. Edwards. Reprinted by permission of Allen L. Edwards.

TABLE J

The χ^2 Distribution

The first column identifies the specific χ^2 distribution according to its number of degrees of freedom.* Other columns give the proportion of the area under the entire curve which falls above the tabled value of χ^2.

	AREA IN THE UPPER TAIL									
df	.995	.99	.975	.95	.90	.10	.05	.025	.01	.005
1	.000039	.00016	.00098	.0039	.016	2.71	3.84	5.02	6.63	7.88
2	.010	.020	.051	.10	.21	4.61	5.99	7.38	9.21	10.60
3	.072	.11	.22	.35	.58	6.25	7.81	9.35	11.34	12.84
4	.21	.30	.48	.71	1.06	7.78	9.49	11.14	13.28	14.86
5	.41	.55	.83	1.15	1.61	9.24	11.07	12.83	15.09	16.75
6	.68	.87	1.24	1.64	2.20	10.64	12.59	14.45	16.81	18.55
7	.99	1.24	1.69	2.17	2.83	12.02	14.07	16.01	18.48	20.28
8	1.34	1.65	2.18	2.73	3.49	13.36	15.51	17.53	20.09	21.96
9	1.73	2.09	2.70	3.33	4.17	14.68	16.92	19.02	21.67	23.59
10	2.16	2.56	3.25	3.94	4.87	15.99	18.31	20.48	23.21	25.19
11	2.60	3.05	3.82	4.57	5.58	17.28	19.68	21.92	24.72	26.76
12	3.07	3.57	4.40	5.23	6.30	18.55	21.03	23.34	26.22	28.30
13	3.57	4.11	5.01	5.89	7.04	19.81	22.36	24.74	27.69	29.82
14	4.07	4.66	5.63	6.57	7.79	21.06	23.68	26.12	29.14	31.32
15	4.60	5.23	6.26	7.26	8.55	22.31	25.00	27.49	30.58	32.80
16	5.14	5.81	6.91	7.96	9.31	23.54	26.30	28.85	32.00	34.27
17	5.70	6.41	7.56	8.67	10.09	24.77	27.59	30.19	33.41	35.72
18	6.26	7.01	8.23	9.39	10.86	25.99	28.87	31.53	34.81	37.16
19	6.84	7.63	8.91	10.12	11.65	27.20	30.14	32.85	36.19	38.58
20	7.43	8.26	9.59	10.85	12.44	28.41	31.41	34.17	37.57	40.00
21	8.03	8.90	10.28	11.59	13.24	29.62	32.67	35.48	38.93	41.40
22	8.64	9.54	10.98	12.34	14.04	30.81	33.92	36.78	40.29	42.80
23	9.26	10.20	11.69	13.09	14.85	32.01	35.17	38.08	41.64	44.18
24	9.89	10.86	12.40	13.85	15.66	33.20	36.42	39.36	42.98	45.56
25	10.52	11.52	13.12	14.61	16.47	34.38	37.65	40.65	44.31	46.93
26	11.16	12.20	13.84	15.38	17.29	35.56	38.89	41.92	45.64	48.29
27	11.81	12.88	14.57	16.15	18.11	36.74	40.11	43.19	46.96	49.64

*When $df > 30$, the critical value of χ^2 may be found by the following approximate formula: $\chi^2 = df[1 - (2/9df) + z\sqrt{2/9\,df}\,]^3$, where z is the normal deviate above which lies the same proportion area in the normal curve. For example, to find the value of χ^2 that divides the upper 1% of the distribution from the remainder when $df = 30$, we calculate: $\chi^2 = 30[1 - .00741 + 2.3265\sqrt{.0074074}]^3 = 50.91$, which compares closely with the tabled value of 50.89.

SOURCE: Modified from Table 8: E. Pearson, and H. Hartley, *Biometrika Tables for Statisticians*, Vol. 1, 3rd ed., University Press, Cambridge, 1966, with permission of the Biometrika Trustees.

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
[TURN OVER
StudentBounty.com

47 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 6

TABLE H

Values of the Correlation Coefficient Required for Different Levels of Significance When H_0: $\rho = 0$

	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A ONE-TAILED TEST			
	.05	.025	.01	.005
	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A TWO-TAILED TEST			
df	.10	.05	.02	.01
1	.988	.997	.9995	.9999
2	.900	.950	.980	.990
3	.805	.878	.934	.959
4	.729	.811	.882	.917
5	.669	.754	.833	.874
6	.622	.707	.789	.834
7	.582	.666	.750	.798
8	.549	.632	.716	.765
9	.521	.602	.685	.735
10	.497	.576	.658	.708
11	.476	.553	.634	.684
12	.458	.532	.612	.661
13	.441	.514	.592	.641
14	.426	.497	.574	.623
15	.412	.482	.558	.606
16	.400	.468	.542	.590
17	.389	.456	.528	.575
18	.378	.444	.516	.561
19	.369	.433	.503	.549
20	.360	.423	.492	.537
21	.352	.413	.482	.526
22	.344	.404	.472	.515
23	.337	.396	.462	.505
24	.330	.388	.453	.496
25	.323	.381	.445	.487
26	.317	.374	.437	.479
27	.311	.367	.430	.471
28	.306	.361	.423	.463
29	.301	.355	.416	.456
30	.296	.349	.409	.449
32	.287	.339	.397	.436

SOURCE: Table H is taken from Table V.A of Fisher: *Statistical Methods for Research Workers*, by permission of Oxford University Press. Supplementary values were calculated at San Jose State University by K. Fernandes.

TABLE H (*continued*)

	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A ONE-TAILED TEST			
	.05	.025	.01	.005
	LEVELS OF SIGNIFICANCE FOR A TWO-TAILED TEST			
df	.10	.05	.02	.01
34	.279	.329	.386	.424
36	.271	.320	.376	.413
38	.264	.312	.367	.403
40	.257	.304	.358	.393
42	.251	.297	.350	.384
44	.246	.291	.342	.376
46	.240	.285	.335	.368
48	.235	.279	.328	.361
50	.231	.273	.322	.354
55	.220	.261	.307	.339
60	.211	.250	.295	.325
65	.203	.240	.284	.313
70	.195	.232	.274	.302
75	.189	.224	.265	.292
80	.183	.217	.256	.283
85	.178	.211	.249	.275
90	.173	.205	.242	.267
95	.168	.200	.236	.260
100	.164	.195	.230	.254
120	.150	.178	.210	.232
150	.134	.159	.189	.208
200	.116	.138	.164	.181
300	.095	.113	.134	.148
400	.082	.098	.116	.128
500	.073	.088	.104	.115
1000	.052	.062	.073	.081

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

48 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.
7

TABLE D

Student's *t* Distribution

The first column identifies the specific *t* distribution according to its number of degrees of freedom. Other columns give the proportion of the area under the entire curve that falls beyond the tabled positive value of *t*. Areas for negative values of *t* are the same because the curve is symmetrical.

	AREA IN ONE TAIL					
df	.25	.10	.05	.025	.01	.005
1	1.000	3.078	6.314	12.706	31.821	63.657
2	0.816	1.886	2.920	4.303	6.965	9.925
3	0.765	1.638	2.353	3.182	4.541	5.841
4	0.741	1.533	2.132	2.776	3.747	4.604
5	0.727	1.476	2.015	2.571	3.365	4.032
6	0.718	1.440	1.943	2.447	3.143	3.707
7	0.711	1.415	1.895	2.365	2.998	3.500
8	0.706	1.397	1.860	2.306	2.896	3.355
9	0.703	1.383	1.833	2.262	2.821	3.250
10	0.700	1.372	1.812	2.228	2.764	3.169
11	0.697	1.363	1.796	2.201	2.718	3.106
12	0.696	1.356	1.782	2.179	2.681	3.054
13	0.694	1.350	1.771	2.160	2.650	3.012
14	0.692	1.345	1.761	2.145	2.624	2.977
15	0.691	1.341	1.753	2.131	2.602	2.947
16	0.690	1.337	1.746	2.120	2.584	2.921
17	0.689	1.333	1.740	2.110	2.567	2.898
18	0.688	1.330	1.734	2.101	2.552	2.878
19	0.688	1.328	1.729	2.093	2.540	2.861
20	0.687	1.325	1.725	2.086	2.528	2.845
21	0.686	1.323	1.721	2.080	2.518	2.831
22	0.686	1.321	1.717	2.074	2.508	2.819
23	0.685	1.320	1.714	2.069	2.500	2.807
24	0.685	1.318	1.711	2.064	2.492	2.797
25	0.684	1.316	1.708	2.060	2.485	2.787
26	0.684	1.315	1.706	2.056	2.479	2.779
27	0.684	1.314	1.703	2.052	2.473	2.771
28	0.683	1.312	1.701	2.048	2.467	2.763
29	0.683	1.311	1.699	2.045	2.462	2.756
30	0.683	1.310	1.697	2.042	2.457	2.750

TABLE D (*continued*)

	AREA IN ONE TAIL					
df	.25	.10	.05	.025	.01	.005
31	0.682	1.309	1.696	2.040	2.453	2.744
32	0.682	1.309	1.694	2.037	2.449	2.738
33	0.682	1.308	1.692	2.034	2.445	2.733
34	0.682	1.307	1.691	2.032	2.441	2.728
35	0.682	1.306	1.690	2.030	2.438	2.724
36	0.681	1.306	1.688	2.028	2.434	2.720
37	0.681	1.305	1.687	2.026	2.431	2.715
38	0.681	1.304	1.686	2.024	2.429	2.712
39	0.681	1.304	1.685	2.023	2.426	2.708
40	0.681	1.303	1.684	2.021	2.423	2.704
45	0.680	1.301	1.679	2.014	2.412	2.690
50	0.679	1.299	1.676	2.009	2.403	2.678
55	0.679	1.297	1.673	2.004	2.396	2.668
60	0.679	1.296	1.671	2.000	2.390	2.660
70	0.678	1.294	1.667	1.994	2.381	2.648
80	0.678	1.292	1.664	1.990	2.374	2.639
90	0.677	1.291	1.662	1.987	2.368	2.632
100	0.677	1.290	1.660	1.984	2.364	2.626
120	0.676	1.289	1.658	1.980	2.358	2.617
150	0.676	1.287	1.655	1.976	2.352	2.609
200	0.676	1.286	1.652	1.972	2.345	2.601
300	0.675	1.284	1.650	1.968	2.339	2.592
400	0.675	1.284	1.649	1.966	2.336	2.588
500	0.675	1.283	1.648	1.965	2.334	2.586
1000	0.675	1.282	1.646	1.962	2.330	2.581
∞	0.674	1.282	1.645	1.960	2.326	2.576

SOURCE: Donald B. Owen, *Handbook of Statistical Tables*, © 1962 by Addison-Wesley Publishing Company, Inc. Reprinted with permission of the publisher.

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
[TURN OVER
StudentBounty.com

49 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 8

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
2.40	.4918	.0082	2.75	.4970	.0030
2.41	.4920	.0080	2.76	.4971	.0029
2.42	.4922	.0078	2.77	.4972	.0028
2.43	.4925	.0075	2.78	.4973	.0027
2.44	.4927	.0073	2.79	.4974	.0026
2.45	.4929	.0071	2.80	.4974	.0026
2.46	.4931	.0069	2.81	.4975	.0025
2.47	.4932	.0068	2.82	.4976	.0024
2.48	.4934	.0066	2.83	.4977	.0023
2.49	.4936	.0064	2.84	.4977	.0023
2.50	.4938	.0062	2.85	.4978	.0022
2.51	.4940	.0060	2.86	.4979	.0021
2.52	.4941	.0059	2.87	.4979	.0021
2.53	.4943	.0057	2.88	.4980	.0020
2.54	.4945	.0055	2.89	.4981	.0019
2.55	.4946	.0054	2.90	.4981	.0019
2.56	.4948	.0052	2.91	.4982	.0018
2.57	.4949	.0051	2.92	.4982	.0018
2.58	.4951	.0049	2.93	.4983	.0017
2.59	.4952	.0048	2.94	.4984	.0016
2.60	.4953	.0047	2.95	.4984	.0016
2.61	.4955	.0045	2.96	.4985	.0015
2.62	.4956	.0044	2.97	.4985	.0015
2.63	.4957	.0043	2.98	.4986	.0014
2.64	.4959	.0041	2.99	.4986	.0014
2.65	.4960	.0040	3.00	.4987	.0013
2.66	.4961	.0039	3.01	.4987	.0013
2.67	.4962	.0038	3.02	.4987	.0013
2.68	.4963	.0037	3.03	.4988	.0012
2.69	.4964	.0036	3.04	.4988	.0012
2.70	.4965	.0035	3.05	.4989	.0011
2.71	.4966	.0034	3.06	.4989	.0011
2.72	.4967	.0033	3.07	.4989	.0011
2.73	.4968	.0032	3.08	.4990	.0010
2.74	.4969	.0031	3.09	.4990	.0010

continued

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
3.10	.4990	.0010	3.20	.4993	.0007
3.11	.4991	.0009	3.21	.4993	.0007
3.12	.4991	.0009	3.22	.4994	.0006
3.13	.4991	.0009	3.23	.4994	.0006
3.14	.4992	.0008	3.24	.4994	.0006
3.15	.4992	.0008	3.30	.4995	.0005
3.16	.4992	.0008	3.40	.4997	.0003
3.17	.4992	.0008	3.50	.4998	.0002
3.18	.4993	.0007	3.60	.4998	.0002
3.19	.4993	.0007	3.70	.4999	.0001

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

50 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
1.00	.3413	.1587	1.35	.4115	.0885
1.01	.3438	.1562	1.36	.4131	.0869
1.02	.3461	.1539	1.37	.4147	.0853
1.03	.3485	.1515	1.38	.4162	.0838
1.04	.3508	.1492	1.39	.4177	.0823
1.05	.3531	.1469	1.40	.4192	.0808
1.06	.3554	.1446	1.41	.4207	.0793
1.07	.3577	.1423	1.42	.4222	.0778
1.08	.3599	.1401	1.43	.4236	.0764
1.09	.3621	.1379	1.44	.4251	.0749
1.10	.3643	.1357	1.45	.4265	.0735
1.11	.3665	.1335	1.46	.4279	.0721
1.12	.3686	.1314	1.47	.4292	.0708
1.13	.3708	.1292	1.48	.4306	.0694
1.14	.3729	.1271	1.49	.4319	.0681
1.15	.3749	.1251	1.50	.4332	.0668
1.16	.3770	.1230	1.51	.4345	.0655
1.17	.3790	.1210	1.52	.4357	.0643
1.18	.3810	.1190	1.53	.4370	.0630
1.19	.3830	.1170	1.54	.4382	.0618
1.20	.3849	.1151	1.55	.4394	.0606
1.21	.3869	.1131	1.56	.4406	.0594
1.22	.3888	.1112	1.57	.4418	.0582
1.23	.3907	.1093	1.58	.4429	.0571
1.24	.3925	.1075	1.59	.4441	.0559
1.25	.3944	.1056	1.60	.4452	.0548
1.26	.3962	.1038	1.61	.4463	.0537
1.27	.3980	.1020	1.62	.4474	.0526
1.28	.3997	.1003	1.63	.4484	.0516
1.29	.4015	.0985	1.64	.4495	.0505
1.30	.4032	.0968	1.65	.4505	.0495
1.31	.4049	.0951	1.66	.4515	.0485
1.32	.4066	.0934	1.67	.4525	.0475
1.33	.4082	.0918	1.68	.4535	.0465
1.34	.4099	.0901	1.69	.4545	.0455

continued

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
1.70	.4554	.0446	2.05	.4798	.0202
1.71	.4564	.0436	2.06	.4803	.0197
1.72	.4573	.0427	2.07	.4808	.0192
1.73	.4582	.0418	2.08	.4812	.0188
1.74	.4591	.0409	2.09	.4817	.0183
1.75	.4599	.0401	2.10	.4821	.0179
1.76	.4608	.0392	2.11	.4826	.0174
1.77	.4616	.0384	2.12	.4830	.0170
1.78	.4625	.0375	2.13	.4834	.0166
1.79	.4633	.0367	2.14	.4838	.0162
1.80	.4641	.0359	2.15	.4842	.0158
1.81	.4649	.0351	2.16	.4846	.0154
1.82	.4656	.0344	2.17	.4850	.0150
1.83	.4664	.0336	2.18	.4854	.0146
1.84	.4671	.0329	2.19	.4857	.0143
1.85	.4678	.0322	2.20	.4861	.0139
1.86	.4686	.0314	2.21	.4864	.0136
1.87	.4693	.0307	2.22	.4868	.0132
1.88	.4699	.0301	2.23	.4871	.0129
1.89	.4706	.0294	2.24	.4875	.0125
1.90	.4713	.0287	2.25	.4878	.0122
1.91	.4719	.0281	2.26	.4881	.0119
1.92	.4726	.0274	2.27	.4884	.0116
1.93	.4732	.0268	2.28	.4887	.0113
1.94	.4738	.0262	2.29	.4890	.0110
1.95	.4744	.0256	2.30	.4893	.0107
1.96	.4750	.0250	2.31	.4896	.0104
1.97	.4756	.0244	2.32	.4898	.0102
1.98	.4761	.0239	2.33	.4901	.0099
1.99	.4767	.0233	2.34	.4904	.0096
2.00	.4772	.0228	2.35	.4906	.0094
2.01	.4778	.0222	2.36	.4909	.0091
2.02	.4783	.0217	2.37	.4911	.0089
2.03	.4788	.0212	2.38	.4913	.0087
2.04	.4793	.0207	2.39	.4916	.0084

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

[TURN OVER

StudentBounty.com

51 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13. 10

TABLE A

Areas Under the Normal Curve Corresponding to Given Values of z

Column 2 gives the proportion of the area under the entire curve that is between the mean ($z = 0$) and the positive value of z. Areas for negative values of z are the same as for positive values, because the curve is symmetrical.

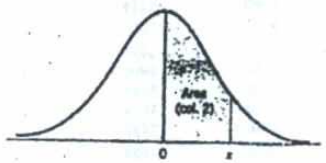

Column 3 gives the proportion of the area under the entire curve that falls beyond the stated positive value of z. Areas for negative values of z are the same, because the curve is symmetrical.

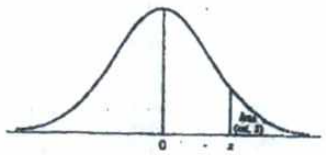

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
0.00	.0000	.5000	0.15	.0596	.4404
0.01	.0040	.4960	0.16	.0636	.4364
0.02	.0080	.4920	0.17	.0675	.4325
0.03	.0120	.4880	0.18	.0714	.4286
0.04	.0160	.4840	0.19	.0753	.4247
0.05	.0199	.4801	0.20	.0793	.4207
0.06	.0239	.4761	0.21	.0832	.4168
0.07	.0279	.4721	0.22	.0871	.4129
0.08	.0319	.4681	0.23	.0910	.4090
0.09	.0359	.4641	0.24	.0948	.4052
0.10	.0398	.4602	0.25	.0987	.4013
0.11	.0438	.4562	0.26	.1026	.3974
0.12	.0478	.4522	0.27	.1064	.3936
0.13	.0517	4483	0.28	.1103	.3897
0.14	.0557	.4443	0.29	.1141	.3859

SOURCE: From Appendix 2 of R. Clarke, A. Coladarci, and J. Caffrey, *Statistical Reasoning and Procedures*, Charles E. Merrill Books, Inc., with permission of the author.

TABLE A (*continued*)

z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3	z 1	AREA BETWEEN MEAN AND z 2	AREA BEYOND z 3
0.30	.1179	.3821	0.65	.2422	.2578
0.31	.1217	.3783	0.66	.2454	.2546
0.32	.1255	.3745	0.67	.2486	.2514
0.33	.1293	.3707	0.68	.2517	.2483
0.34	.1331	.3669	0.69	.2549	.2451
0.35	.1368	.3632	0.70	.2580	.2420
0.36	.1406	.3594	0.71	.2611	.2389
0.37	.1443	.3557	0.72	.2642	.2358
0.38	.1480	.3520	0.73	.2673	.2327
0.39	.1517	.3483	0.74	.2704	.2296
0.40	.1554	.3446	0.75	.2734	.2266
0.41	.1591	.3409	0.76	.2764	.2236
0.42	.1628	.3372	0.77	.2794	.2206
0.43	.1664	.3336	0.78	.2823	.2177
0.44	.1700	.3300	0.79	.2852	.2148
0.45	.1736	.3264	0.80	.2881	.2119
0.46	.1772	.3228	0.81	.2910	.2090
0.47	.1808	.3192	0.82	.2939	.2061
0.48	.1844	.3156	0.83	.2967	.2033
0.49	.1879	.3121	0.84	.2995	.2005
0.50	.1915	.3085	0.85	.3023	.1977
0.51	.1950	.3050	0.86	.3051	.1949
0.52	.1985	.3015	0.87	.3078	.1922
0.53	.2019	.2981	0.88	.3106	.1894
0.54	.2054	.2946	0.89	.3133	.1867
0.55	.2088	.2912	0.90	.3159	.1841
0.56	.2123	.2877	0.91	.3186	.1814
0.57	.2157	.2843	0.92	.3212	.1788
0.58	.2190	.2810	0.93	.3238	.1762
0.59	.2224	.2776	0.94	.3264	.1736
0.60	.2257	.2743	0.95	.3289	.1711
0.61	.2291	.2709	0.96	.3315	.1685
0.62	.2324	.2676	0.97	.3340	.1660
0.63	.2357	.2643	0.98	.3365	.1635
0.64	.2389	.2611	0.99	.3389	.1611

continued

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

F equal the square of t calculated for Problem 11? Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8. (See Chapter 20.)

21. For just the experimental subjects, use a one-way ANOVA to compare the female and the male subjects on (a) variable 6. Set $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8.

22. Use a two-way ANOVA to analyze the data on variable 6. Use as factors experimental versus control (variable 4, group) and female versus male (variable 2, sex). To make the sample sizes equal in the four cells thus defined, randomly omit some subjects from the analysis. (See Chapter 21.)

23. Repeat Problem 22 for variable 8.

24. For just the female subjects (a) apply the Mann–Whitney U test to the difference between the mean of the experimental condition and the mean of the control condition on variable 6. Do a two-tailed test at $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variable 7 and (c) variable 8. (See Chapter 24.)

25. For the experimental condition (a) apply the sign test to the difference between the scores on variable 6 and the scores on variable 7. Set $\alpha = .05$. Interpret the result. Repeat for (b) variables 7 and 8 and (c) variables 9 and 10. (See Chapter 24.)

26. Repeat Problem 25 using Wilcoxon's signed-ranks test in the experimental condition. (See Chapter 24.)

27. For the experimental condition (a) calculate r_s for variables 6 and 7. (b) Calculate r_s for variables 7 and 8. (Your computer program probably displays the results in a table called a correlation matrix.) (See Chapter 24.)

APPENDIX F

STATISTICAL TABLES

52 : 1st half.13-AM(m)
Con. 4468-BN-9769-13.
11
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरीता] (३ तास) [एकूण गुण :
नियमित विद्यार्थ्यांकरीता] (२ तास १५ मिनटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. पर्यावरण व परिस्थितीकीशास्त्र, यांचे स्पष्टीकरण द्या. मानव आणि निसर्ग यांच्यातील बदलांसाठी कोणते घटक जबाबदार आहेत, याचा आढावा द्या.

२. बेकच्या धोकादायक समाजावर (Risk Society) असणारे विचार यावर टिकात्मक मूल्यमापन करा.

३. जागतिक तापमान बदल व प्रदूषण याला जबाबदार कारणे व परिणामांची मीमांसा करा.

४. धरण विरोधी लढा म्हणजे काय ? भारतात झालेल्या धरण विरोधी लढ्यात मांडलेल्या प्रमुख प्रश्नांवर प्रकाश टाका.

५. स्थानिक साधनसामग्रीचा ऱ्हास कोणकोणत्या मार्गाने होत आहे आणि त्याचा स्थानिक समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) सांस्कृतिक पर्यावरण.
(ब) पर्यावरणाबाबत मार्क्सवादी दृष्टिकोन.
(क) पर्यावरणीय स्त्रीवादी.
(ड) सार्वजनिक उद्यानांचे संरक्षण.

७. चिरंजीवी विकास याची व्याख्या द्या. योग्य तांत्रिक व्यवस्था हा एक चिरंजीवी विकासाचा पर्यायी मार्ग कसा आहे, यावर चर्चा करा.

८. पर्यावरणीय निर्णायकवादी व शक्यतावादी दृष्टिकोनाचे टिकात्मक विवेचन करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. part -I & II Sociology Group (ii) Paper - VII Environment & Society, 2013

22 1ST HALF-13 (d)-JP

Con. 996–13. BN

StudentBounty.com

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N.B. (1) **External students** should attempt any **four** questions.

(2) **Internal students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. **Do not** attempt Questions Nos. **7** and **8**.

(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the concepts 'Environment and Ecology'. Elaborate the factors responsible for changing Human-Nature Relationship.

2. Critically evaluate Beck's ideas on Risk Society.

3. Elaborate the causes and consequences of global warming and pollution.

4. What do you mean by Anti-dam Struggle in India ? Highlight the main issues raised by them.

5. Explain in detail the various ways in which depletion of resources is taking place and its impact on local communities.

6. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Cultural ecology.
   (b) Marxist perspective on environment.
   (c) Ecofeminism.
   (d) Conservation of parks.

7. Define sustainable development and discuss use of appropriate technology as an alternative to sustainable development.

8. Critically evaluate the perspectives of environmental determinism and possibilism.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A - Part I & II

Sociology Group (vii) Paper XVII

Sociology of Informal Sector

AGU 1st half (g) 24

Con. 1003-13.

(2 Hours 15 Minutes) [Total Marks 75

N.B. : (1) This paper is for **Internal Students**.
(2) Answer any **three** questions.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the issues related to Gender and Caste in the informal sector.

2. Write an essay on street vendors.

3. Examine the rise of service sector in India.

4. Critically examine social clause and labour standards.

5. Write an essay on the response of trade unions to Globalisation.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Co-operatives and Social security
   (b) Economic Liberalisation
   (c) Downsizing
   (d) Out-Sourcing.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास १५ मिनिटे) [एकूण गुण : ७५

सूचना : (१) फक्त **नियमित** विद्यार्थ्यांसाठी.
(२) कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. असंघटित क्षेत्रातील लिंगभाव व जातीशी संबंधित समस्यांची चर्चा करा.

२. फेरीवाले (street vendors) कामगारांवर निबंध लिहा.

३. भारतातील सेवा क्षेत्राच्या (service-sector) उदयाचे परीक्षण करा.

४. सामाजिक कलमे (social clause) व कामगांराचा दर्जा (labour standard) यांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

५. जागतिकीकरणाला कामगार संघटनाकडून मिळत असलेल्या प्रतिसादावर निबंध लिहा.

६. कोणतेही **दोंहो**वर टीपा लिहा :-
   (अ) सहकार व सामाजिक सुरक्षा
   (ब) आर्थिक उदारीकरण
   (क) कामगार कपात
   (ड) काम बाहेर देणे (कंत्राटीकरण).

.....

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांकरिता] (३ तास) **[एकूण गुण**

नियमित विद्यार्थ्यांकरिता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण :**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.

(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्र. क्र **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.

(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. स्त्रीत्ववादाचा अर्थ स्पष्ट करा. विविध प्रकारच्या स्त्रीत्ववादाची चर्चा करा.

२. वसाहतकालीन भारतातील ब्राह्मणिक आणि अब्राह्मणिक दृष्टिकोणांच्या इतिहासाचे परीक्षण करा.

३. पितृसत्ताक समाजातील सामाजिकरणाचे स्वरूप कुटुंबात स्त्रीयाचे पात्र–यावर कसे प्रभाव टाकते ते दर्शवा.

४. भारतीय समाजात स्त्रीयांची दर्जा जाती व्यवस्थावर कसे अवलंबून आहे, यावर चर्चा करा.

५. जनसंपर्क माध्यमे स्त्रीयांच्या प्रसारमाध्यमातून कसे प्रस्तुत करतात ? समाजातील त्यांच्या स्थानांवर कोणता प्रभाव पडतो ते तुमच्या उत्तरादाखल सांगा.

६. कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा :–

(अ) घसरणारा स्त्रीयांचे प्रमाण

(ब) स्त्रीहक्क म्हणजे मानवी हक्क

(क) स्त्रीयांवर जागतिकीकरणाचे प्रभाव

(ड) राष्ट्रीय चळवळीतील स्त्रीयांचा सहभाग व गांधीजींची भूमिका.

७. डाव्या चळवळीत महिलांची भूमिका यावर एक टीप लिहा.

८. स्त्रीयांच्या अनुभवांचे चाकोरीबद्ध सादरीकरण–यावर एक निबंध लिहा.

———————

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I & II)
Sociology Group (ii) Paper - X
Gender & Society

Con. 1076–13.

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 1**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N.B. (1) **External students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain the meaning of Feminism. Discuss its various types.

2. Briefly explain the Brahminical and non-Brahminical perspectives on the history of women in colonial India.

3. Explain how socialization practices in patrilineal societies influences various aspects of women's role in the family.

4. Discuss how the position of women in the society is mediated by the caste system.

5. Do you think that the media projection of women affects their position in the society ? Give reasons for your answer.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Declining sex ratio
   (b) Women's rights as Human rights
   (c) Impact of globalization on women
   (d) Gandhiji's role in mobilizing women in nationalist movement.

7. Write a note on the participation of women in the left movement.

8. Write a brief assay on the marginalization of women's experiences.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातील कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा. एकूण **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **दोन्ही** विभाग **एकाच** उत्तरपत्रिकेत सोडवा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. मानववंशशास्त्र ही एक विद्याशाखा आहे, याचे स्पष्टीकरण द्या. या शाखेचा इतर विद्याशाखांशी असलेला सहसंबंध याविषयी चर्चा करा.

२. मानव आणि मानवेत्तर प्राणी यातील साम्य व भेदाबाबत सविस्तर चर्चा करा.

३. मानववंशशास्त्राच्या क्षेत्रिय पद्धतीचे वर्णन करा. त्यांचे फायदे व मर्यादा कोणत्या ?

४. मानववंशशास्त्रातील संस्कृतीच्या संकल्पनेबाबत चर्चा करा. त्याच्या गुणवैशिष्ट्यांचा आढावा घ्या.

विभाग २

५. उत्क्रांतीवादाच्या सिद्धांतावर आणि वादाच्या सिद्धांतावर निबंध लिहा.

६. परिस्थितीकी मानववंशशास्त्र म्हणजे काय ? सविस्तर स्पष्ट करा.

७. संस्कृती जाणून घेण्यातील आंतरक्रियात्मक दृष्टीकोनाबाबत एक निबंध लिहा.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर थोडक्यात टिपा लिहा :--
(अ) वैद्यकीय मानववंशशास्त्र
(ब) स्वसमूह श्रेष्ठतावाद
(क) प्रसारवाद
(ड) एनकल्चरेशन.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Sociology_Theoretical Anthr Paper II

Con. 1069-13. B

(3 Hours) [Total Marks :

N.B. (1) Attempt any **two** questions from **each** section. (Total **four** questions.)
(2) **Do not** use **separate** answer books for **each** section.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Explain Anthropology as a discipline. Discuss its relationship with other disciplines.

2. Discuss the similarities and difference between Human beings and Animals.

3. Describe the anthropological method of field work. What are its merits and limitations ?

4. Explain the concept of culture in Anthropology. What are its quintessential features ?

Section II

5. Write an essay on the theory of Evolutionism and Neo-evolutionism.

6. What do you understand by ecological anthropology ? Explain in detail.

7. Write a note on the Interpretative approach in understanding culture.

8. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Medical Anthropology
   (b) Ethnocentrism
   (c) Diffusionism
   (d) Enculturation.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण

StudentBounty.com

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा (एकूण **चार** प्रश्न सोडवा).
(२) **दोन्ही** विभागातील प्रश्न **एकाच** उत्तरपत्रिकेत सोडवा. **दोन** विभाग स्वतंत्र **सोडवू** नयेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. बाजार व्यवस्थेचे गतीशास्त्र समजण्यासाठी ॲडमस्मिथ यांच्या योगदानाचे स्पष्टीकरण द्या.

२. विकसनशील देशावर अवलंबून राहिल्याने विकास खंडित होतो. पॉल बरान व अे.जी. फ्रँक यांची या विधानाबाबतची मते सांगा.

३. महात्मा गांधीची हिंद स्वराज्याची संकल्पना ही पाश्चिमात्य विकासाच्या नमून्याला पर्याय होती यांचे पृथ्थःकरण करा.

४. शुमीकर (Schumachers) यांची 'लहान सुंदर आहे' (स्मॉल इज ब्युटीफुल) ही संकल्पना पाश्चात्य विकासाच्या नमून्यात पर्याय ठरली याचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

विभाग २

५. चिरंजीवी विकासाचे राजकारण या संदर्भात उत्तर व दक्षिणेतील वादविवादाचे वर्णन करा.

६. नवउदारमतवादी अर्थव्यवस्थेच्या संदर्भात राज्याच्या भूमिकेविषयी सविस्तर चर्चा करा.

७. अनुसूचित जाती आणि जमातीसाठी असलेल्या आरक्षण धोरणाच्या अंमलबजावणीत येणारे अडथळे यांचे मूल्यमापन व चर्चा करा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर टीपा लिहा -
(अ) पर्यावरणीय स्त्रीत्त्ववाद
(ब) विकासात संस्कृतिचा पडलेला विसर
(क) विकासातील सेवा संस्थांची भूमिका
(ड) मोठ्या धरणाचा पर्यावरणात्मक परिणाम.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA - Sociology of Development - Paper III

AGJ 1st half (j) 46

Con. 1645-13.

BN

(3 Hours) [Total Marks :

N.B. : (1) Attempt any **two** questions from **each** section (Total **04** question).
(2) **Tie** the answerbook of **both** sections **together**. Do not use seprate answer for **each** section.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Explain the contribution of Adam Smith to the understanding of the dynamics of market system.

2. Dependency on developed countries holds back development. State the view of Paul Baran and A.G. Frank with reference to this statement.

3. Explain in detail Gandhi's Hind Swaraj as an alternative to western model of development.

4. Elucidate Schumacher's small is beautiful as an alternative to western model of development.

Section II

5. Describe the politics of sustainable development in the light of North-South debate.

6. Discuss in detail the role of state in New-liberal economy.

7. Evaluate and discuss the snags in the implementation of Reservation Policy for scheduled caste and scheduled tribes in India.

8. Write short notes any **two** of the following :–
   (a) Ecofeminism
   (b) Culture as missing dimension of development
   (c) Role of N.G.O.s in development
   (d) Environmental consequences of large dams.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

MA (Part. I & II) Sociology Group (II) Optional
Paper IX - Family, Marriage & Kinship

AGJ 1st half (k) 40
Con. 1635-13.

BN–8521

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 minutes) **[Total Marks : 75**

26/4/13

N.B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Q. Nos. **1** to **6**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define Kinship system and explain in detail Louis Dumont's contributions to the study of Kinship system in India.

Elaborate on culturalist Approach as a theoretical perspective to understand Kinship system in India.

Write a comparative note on the North Indian and South Indian Kinship system.

Explain the conceptual relationship between Hypergamy and Dowry with proper illustrations in the present Indian context.

Show how migration affects the family structure in India with suitable examples.

Write short notes on any **two** of the following :–
(a) Patrilineal Descent
(b) Types of marriage
(c) Gender and Kinship
(d) Disintegration in the joint family

Discuss various forms and factors causing domestic violence.

Write an essay on changing gender role structure in the Indian family.

(मराठी रूपांतर)

हिःशाल विद्यार्थ्यांकरिता] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**

यमित विद्यार्थ्यांकरिता] (२ तास १५ मिनिटे) **[एकूण गुण : ७५**

चना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्र. **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

नातेसंबंध पध्दतीची व्याख्या देऊन या विषयावर लुईस डयुमॉन्ट यांच्या योगदानाबाबत विस्ताराने चर्चा करा.

भारतातील नातेदारीशी संबंधित सांस्कृतिक-सैध्दांतिक दृष्टीकोणावर सविस्तर वर्णन करा.

भारतामध्ये उत्तर व दक्षिण नातेसंबंध पध्दती यावर तुलनात्मक टीप लिहा.

हायपरगॅमी व हुंडा यातील संकल्पनात्मक परस्पर संबंध स्पष्ट करुन, सद्यकालीन भारतातील हुंड्यासंबंधात सोदाहरण चर्चा करा.

स्थलांतराच्या प्रभावामुळे भारतातील कुटुंबाच्या रचनेत कसे बदल झाले याची सोदाहरण चर्चा करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा -
(अ) पितृवंशीय कुळ
(ब) वेगवेगळया प्रकारचे विवाह
(क) लिंगभाव व नातेदारी
(ड) संयुक्त कुटुंब व्यवस्थेचा ऱ्हास

७. कौटुंबिक हिंसाचाराचे विविध प्रकार व कारणांची चर्चा करा.

८. भारतीय कुटुंबात बदलत्या लिंगभूमिकेविषयी चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. (Part I & II)
Sociology Group (ii) P. XVII
Sociology of Tourism

Con. 1026–13. **BN–8716**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

27/4/13

N.B. :– (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) Attempt any **three** question from Qestion Nos. **1** to **6**.
(3) Attempt **one** more question from Qestion Nos. **7** and **8**.
(4) **All** questions carry **equal** marks.

1. What are the special features of modern tourism and how it differs from travel ?

2. Write an essay on impact of Tourism on environment.

3. Explain Durkheimian and Weberian perspectives of Tourism.

4. Show how tourism can contribute to the development of a nation.

5. Evaluate the growth of sex-tourism in developing countries.

6. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Mass-tourism
   (b) Sustainable Tourism
   (c) Brouchers as Tourism Promotional Material
   (d) Host nd Guest.

7. Critically evaluate the social cultural impact of Mass-Tourism.

8. Explain the impact of Globalisation on Tourism.

(मराठी रूपांतर)

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी : (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत.
(३) प्रश्न क्रमांक **७** व **८** पैकी कोणताही **एक** प्रश्न सोडवा.
(४) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. आधुनिक पर्यटनाच्या विशेष वैशिष्ट्यांची चर्चा करून आधीच्या प्रवासापेक्षा हे कसे वेगळे आहे याचे स्पष्टीकरण द्या.

२. पर्यटनाचा पर्यावरणावर होणाऱ्या प्रभावावर निबंध लिहा.

३. दुर्खाइम आणि वेबर यांच्या पर्यटनाविषयी दृष्टीकोणांचे स्पष्टीकरण द्या.

४. राष्ट्राच्या विकासासाठी पर्यटन कशा प्रकारे योगदान करते हे स्पष्ट करा.

५. विकासशील देशात लैंगिक पर्यटनात वाढ होत आहे यावर टिकात्मक मूल्यांकन करा.

६. कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
   (अ) जन पर्यटन (Mass-tourism) (ब) चिरंतर पर्यटन (Sustainable Tourism)
   (क) पर्यटनाच्या वाढीसाठी प्रसिध्दी पत्रके (ड) यजमान व अतिथी.

७. जन पर्यटनाचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक प्रभावाचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

८. जागतिकीकरणाचा पर्यटनावर झालेल्या प्रभावाची चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part I & II
Sociology Group (1) paper - IV April 2013
Perspect on Indian society

AGJ 1st half (g) 49
Con. 1048-13.

BN–9376

(3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt any **two** questions from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Do not use **separate** answer books for **each** section.

Section I

1. Write an essay on diversity in Indian Society and explain the nature of synthesis.

2. Explain Ghurye's views on the caste system in India.

. Examine Dumont's views on Hierarchy.

. Write a note on the Dalitist approach to the study of Indian Society.

Section II

. Explain the major problems of Nomadic and Denotified tribes in India.

. Discuss the impact of liberalization on changing urban and rural communities in India.

. Briefly review the major points that have emerged in the current debates in Sociology in India.

. Write short notes on any **two** of the following :–
(a) Patrick-Geddes on Urban Ecology
(b) Annihilation of Caste
(c) Secularism
(d) Industrialisation.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण : १००

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून **दोन** प्रश्न सोडवा. एकूण **चार** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(३) **प्रत्येक** विभागासाठी **वेगळी** उत्तरपत्रिका वापरू नये.

विभाग १

१. भारतीय समाजाच्या संदर्भात विविधता आणि एकीकरण यावर निबंध लिहा.

२. घुर्ये यांचे जातीविषयीचे विचार सविस्तर स्पष्ट करा.

३. डयुमाँचा श्रेणीबद्धता विचारांचे टीकात्मक परीक्षण करा.

४. भारतीय समाजाच्या अभ्यासामधील दलित दृष्टिकोनावर टीप लिहा.

विभाग २

५. भटक्या आणि विमुक्त जमातीच्या प्रमुख समस्यांची चर्चा करा.

६. ग्रामीण आणि शहरी समाजात परिवर्तन घडून येण्यामध्ये उदारीकरणाचा झालेला परिणाम याबाबत चर्चा करा.

७. भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या प्रमुख मुद्यांचा आढावा घ्या.

८. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहो**वर थोडक्यात टिपा लिहा :-
(अ) पॅट्रीक गिडीज व शहरी पर्यावरण
(ब) अनिहिलेशन ऑफ कास्ट (Annihilation of Caste)
(क) धर्मनिरपेक्षता
(ड) औद्योगिकीकरण.

.....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part I & II
Sociology Group (i) Paper - I
Theoretic
Apr 2013

Con. 5452-13. **BN-9082**

(3 Hours) **[Total Marks : 100**

N. B. : (1) Attempt any **two** questions from **each section** (total **four** questions).
(2) Do not use **separate** answerbooks for **each section**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

. Explain the historical and social context of the emergence of Sociology.

. Examine Karl Marx's ideas on "Historical Materialism".

. Discuss Durkheim's works on "Suicide".

. Describe Weber's model of Bureaucracy.

Section II

. Comment on Gidden's views of structure and agency.

. Explain Mead's contribution to symbolic interactionism.

. Write an essay on "Frankfurt School".

. Write short notes on any **two** :—
(a) Erving Goffman's understanding of Self and Society
(b) Durkheim and Anomie
(c) Dramaturgy
(d) Hegemony.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा (एकूण **चार** प्रश्न).
(२) **प्रत्येक** विभागासाठी **वेगळी** उत्तरपत्रिका वापरु नये.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

. समाजशास्त्राच्या उगमामध्ये ऐतिहासिक व सामाजिक संदर्भाचे स्पष्टीकरण द्या.

. कार्लमार्क्सच्या ''ऐतिहासिक भौतिकवाद'' या कल्पनांचे परीक्षण करा.

. डुरखाईम यांच्या आत्महत्त्येच्या सिद्धांताविषयी चर्चा करा.

. वेबरच्या नोकरशाही प्रारूपाचे वर्णन करा.

विभाग २

५. गिडन्सच्या रचना आणि प्रतिनिधी दृष्टिकोनांबाबत भाष्य करा.

६. मीड यांचे प्रतिकात्मक आंतरक्रियावादातील योगदान स्पष्ट करा.

७. ''फ्रँकफर्टस्कूल'' या विषयावर निबंध लिहा.

८. कोणत्याही **दोहों**वर थोडक्यात टिपा लिहा :–
(अ) इरविंग गॉफमन यांचा स्व आणि समाज (क) ड्रॅमॅटर्जी
(ब) डुरखाईम आणि प्रमाणकशून्यता (ड) हेगमनी.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part II
Sociology Group (ii) Paper VIII April 21
Sotology of Social movement

ws Feb. 2013-(c) 60

Con. 1639–13. **BN–9469**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

1. Define social movement. Explain its characteristics and functions in detail.

2. Critically evaluate the Relative Deprivation theory **or** Resources Mobilisation theory.

3. Critically evaluate the Dalit Movement in India.

4. Discuss the emergence and concerns of Tribal Movement in India.

5. Bring out the distinction between reform and revolution.

6. Write short notes any **two** of the following :–
   (a) Social movement and Political Party
   (b) Power
   (c) Leadership
   (d) Women's Movements.

7. Discuss 'Justice' as a major theme in Social Movement.

8. Explain the impact of Globalisation on Indian Social Movement.

(मराठी रूपांतर)

बहिःशाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

सूचना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

१. सामाजिक चळवळीची व्याख्या द्या आणि तिची वैशिष्ट्ये आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

२. सामाजिक चळवळीच्या संदर्भातील सापेक्ष वंचितता सिध्दांत किंवा साधन सामुग्रीची गतिशीलता सिध्दांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

३. भारतातील दलित चळचळीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

४. भारतातील आदिवासी चळवळीच्या वाढीची आणि परिणामांची चर्चा करा.

५. सुधारणा आणि क्रांती यातील फरक स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
   (अ) सामाजिक चळवळ आणि राजकीय पक्ष
   (ब) सत्ता
   (क) नेतृत्त्व
   (ड) स्त्रीयांच्या चळवळी.

७. सामाजिक चळवळीच्या 'न्याय' हा गाभा आहे याची चर्चा करा.

८. भारतातील सामाजिक चळवळीवरील जागतिकीकरणाच्या प्रभावाचे स्पष्टीकरण द्या.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

M.A. Part - I & II
Sociology Group (ii) Paper VII
Religion & Society

Con. 1632–13. **BN–775.**

For External Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

For Internal Students] (2 Hours 15 Minutes) **[Total Marks : 75**

N. B. : (1) **External Students** should attempt any **four** questions.
(2) **Internal Students** should attempt any **three** questions from Question Nos. **1** to **6**. Do not attempt Question Nos. **7** and **8**.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Explain the interdisciplinary approach of Religion in the Indian context.

Explain in detail Main components of religion.

Discuss functional interpretation of religion.

Give an overview on regional and Sanskritic Hinduism in India.

Write an essay on the role of symbols in religion with examples.

Write short notes any **two** of the following :–
(a) Belief
(b) Tribal Religions
(c) Functions of Religion
(d) Karl Jung's Views on Religion.

Write a detailed note on Impact of Globalisation on Indian religion.

Explain the views of Dr. B. R. Ambedkar and Jotiba Phule on the ongoing debate on religions conversion in India.

(मराठी रूपांतर)

:शाल विद्यार्थ्यांसाठी) (३ तास) **(एकूण गुण : १००**

मित विद्यार्थ्यांसाठी) (२ तास १५ मिनिटे) **(एकूण गुण : ७५**

ना : (१) **बहिःशाल विद्यार्थ्यांनी** कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **नियमित विद्यार्थ्यांनी** प्रश्न क्रमांक **१** ते **६** पैकी कोणतेही **तीन** प्रश्न सोडवावेत. प्रश्न क्रमांक **७** व **८** सोडवू **नयेत**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

भारताच्या संदर्भात धर्माबाबतच्या आंतरविद्याशाखीय दृष्टीकोनाचे स्पष्टीकरण द्या.

धर्माबाबतचे मुख्ये घटक स्पष्ट करा.

धर्मसंबंधीच्या कार्यवादी विवेचनाची चर्चा करा.

भारतातील प्रादेशिक आणि सांस्कृतिक हिंदुत्त्ववादाचा आढावा घ्या.

धर्मातील प्रतिकांच्या भूमिकेवर सोदाहरण चर्चा करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) श्रध्दा
(ब) आदिम धर्म
(क) धर्माची कार्ये
(ड) कार्ल जंग याचे धर्मविषयक विचार.

७. जागतिकीकरणाचा भारतीय धर्मावर पडलेला प्रभाव यावर सविस्तर टीप लिहा.

८. डॉ. बी. आर. आंबेडकर आणि महात्मा जोतीबा फुले यांच्या भारतातील धर्मांतराबाबतच्या दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers
StudentBounty.com

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers